పరబ్రహ్మానంద భోధము

Sl no. 14.

శ్రీరస్తు.



శ్రీగురువేనమః

ముండూరు॥ వీరయ్యయోగిచే

రచియింపబడిన

పరబ్రహ్మానందబోధము.



పసల॥ పార్థసారథినాయనివారి

స్వకీయ

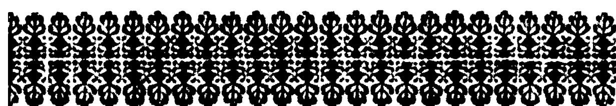
విద్వన్మోదతరంగిణీ

ముద్రాక్షరశాలయందుముద్రింపబడియె.



౧౮౮౩ వ సంవత్సరము.





శ్రీరస్తు.

శ్రీవిశ్వనాథపరబ్రహ్మణేనమః.



శ్రీపరబ్రహ్మానందబోధమనుమహాప్రబంధంబునందు

ప్రథమాశ్వాసప్రారంభము.



శ్రీగురులింగమూర్తినిభజించిగణాస్యదలంచిభక్తిచే
బాగుగసప్తసిద్ధులనుభానునిజంద్రునిదేవసంతతిన్। యోగు
లనెల్లవేఁడియుపయోగపదంబులమీరునట్టియా। యోగ
వశాస్త్రమున్ ధరణినద్భుతమొందఁగఁజెప్పఁబూనితిన్॥ ౧

మ॥ వితతంబై సభవద్విలాస్యకరుణన్ వీక్షించిపాలిం
చుమీ। శ్రితయోగీశ్వరసురేంద్రచంద్రవిబుధుల్ చిత్తంబు
లన్నిల్పుచున్। సతతంబున్ నినుఁగొల్చికీర్తిపరులై సా
ధ్యోన్నతుల్ జెందిరా। ధృతగంగాజటమేరుచాపగిరిజా
దేవీశయీశాధవా॥ ౨

మ॥ గజచర్మాంబరధారివై భవుఁడవై గాంభీర్యధు
ర్యుండవై। నిజభక్తాళిమనోరథప్రదుఁడవై నిత్యుండవై
సాక్షివై। భుజగాధీశవిశేషభూషణుఁడవై భూరిప్రభా
పుంజవై। భజరామాద్వయపాతకుండవగునిన్ భక్తిన్
గడఁగ్రొమ్మొక్కెదన్॥ 3

క॥ నారాయణశ్రీపదములు । గారవమున మదినినిల్పి
గట్టిగ నెవ్వఁడు । నారాయణమే కొల్చెడి । నాఁడధికవ
న్నుఁ బ్రోవు మద్భుతచరితా॥ ౪

గీ॥ పద్మ మంకుఁబుట్టి పద్మాసనుండైన । పద్మభవుని జా
లఁ బ్రస్తుతించి । నిత్యముగ వ్రతము నిర్వహించితి దెస్స । నా
రదాదిగురునికరుణచేత॥ ౫

గీ॥ త్రివిధనాథులకు మత్రివిధాంగనలకును । త్రిపురశ
క్తికి మఱి త్రిపుటికిని । పల్మరొప్పు వాదివరకవీంద్రులకును ।
సకలానర్చు వాదనకులధ్రు॥ ౬

వ॥ అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును నిత్యసంకీర్తనంబును
ఋషీశ్వరాది ఋషిగణాయుల స్తోత్రంబును జేసి సజ
జనంబులకుఁ బ్రియంబుగాఁ బలికి యుద్గురుండై సహారా
మానిసుపూజించి పంచాక్షరీమంత్రపూర్వక వేదాంత సా
రంబు సంగ్రహించి గ్రంథార్థంబు తేటగా దెలుపుపదంబుల
తో ఒద్యకావ్యంబుగ రచియింపఁబూనిన యీపరబ్రహ్మా
నందబోధయను మహాప్రబంధనాయకరత్నంబును కాశి
విశ్వనాథుని నాథునిగా నియమించి సద్గురుధ్యానంబును
పరబ్రహ్మస్వరూపానుసంధానంబును జేసి కృతికర్తనుండ
నై తెలిసదిఁజెప్పుచున్నాను॥ ౭

ఉ॥ సరససుగుణాలవాలుఁడగు గుణాలదిదూరుఁడు నిర్వికా
రుఁడు నా । పరమసుఖామృతాకులుఁడు బంధుఁడు కోదండరామ
మూర్తి సత్ । కరుణ దెలంగి మోక్షపదకారణమును పాదదృష్టి
లుగా । పరముగ శ్రీశ్వరార్పణము సత్రదతో మరి నిర్ధ్యసించిర్యా॥

క॥ ధీరతపదములు నొందియు । గారవమును నొప్పు

న్నమును మనుజుఁడయినా । నారూఢిపదమునొందియు । వీ
రయయను వేదవిదుఁడు వెలసెను ధాత్రిన్॥ ౯

గీ॥ భజనజేయుచుండుఁ దావజరిపునాత్మ । స్తుతియొన
ర్చుచుండుఁ బ్రేమభరుని । నిత్యకృత్యములును నిర్వహించి
యుతెన్న । జ్ఞానపదమునొందె ఘనముగాను॥ ౧౦

ఉ॥ జ్ఞానమునూత్న కారణముజ్ఞానమగాధముగాఁగను
న్నదీ మానవులందుఁ జాడఁగనుమన్న నచేతను తెల్వినిల్క
డన్ । వేసికొన్న వానికిని వేగముగాఫలమబ్బుజ్ఞానముల్
గానఁగరాని పాపుఁడగా ధరనుండు ధరిత్రిలోపలన్॥ ౧౧

క॥ వెం. సిసరదిజ్ఞానపదవియు । బతికినవియు వేదమం
దుపనిషదర్థములై । తొలికినది జగములందును । గలి
గినదియుఁ [illegible]లందుఁ గారణసిద్ధిన్॥ ౧౨

క॥ ఇవి బ్రహ్మోన్నత దాత్రిజ । మిదిశివవాక్యముల గూడి
గొనసగెనుగ తిగా । ఓదిత బుగసతితంబును । జదివిన
నిహాపరములందు భాగ్యములమరున్॥ ౧౩

గీ॥ సర్వవేదార్థసారముల్ సంగ్రహించి । కూర్చి
రదియుండిరిండుఁ గొందువరేక । సర్వకాలంబు నెవ్వఁడు జ
దువఁగన్న । వారికేదోషములు రావువసుధయందు॥ ౧౪

క॥ ఘనమానందసమాహాము । సనకాదిమునీంద్రులకె
ప్రసన్నిన తెలుపం । బావగగనింకమునాపిరి । దనరఁగఁజదు
వంగఁ దత్త్వరలకయుండున్॥ ౧౫

క॥ అందంకఁగలుగు శుభములు । నిందునవొనఁగూడి
యుండు నిహపరసుఖము । లొప్పొందుగనివిగనువారికినం
దియముల దీరియనెనుచలనమడంగన్॥ ౧౬

క॥ హితవుగ సత్కృతి వ్రాసిన । సతతము నారోగ్యభా
గ్యసంపదలమరున్ । సుతలెల్లబుద్ధిమంతులి । సుతహిత
యుతముగను మరియు శుభములుగలుగున్॥ ౧౭

క॥ వేసంబులు బాల్యకమరి । యాశాపాశములు విడి
చియనయంబిలలో । వాసిగ సత్కృతిక్రమముల । నాసిం
చి తుదిను గను ముక్తినందు రెవరున్॥ ౧౮

క॥ పరతత్త్వపదములింకన । దరుచుగనోనగూడి
యుంటలపోనియునా । గరిమన్ గురుకారణమున । వెరి
గినమరిభుక్తి ముక్తులిందునగలుగున్॥ ౧౯

ఉ॥ కొందరుమంత్రదానములు కొందరునిష్ఠజపాదిసం
ధ్యలున్ । కొందరుతీర్థయాత్రలును కొందరుదారుశిలాదిపూ
జలున్ । పందసమాదిగాసలుపవట్టిదియందుఫలంబుజెంద
రున్ । సందియమొందిపెద్దలిలసల్పెదజ్ఞానవివేకధర్మముల్॥

శా॥ లోకాలోకములోనిమానవులునాలోకప్రశస్తా
ఢులున్ । లోకాదిప్రజలెల్లయుంగనుటకున్ లోకైకము
ఖ్యంబులు । లోకాగ్రంబుననున్నమోక్షగతులన్ప్రా
ప్తగాముక్తుల్ । జేరంచిందుకదింపబూనిరిసిసజేగియ
మానంబుగన్॥ ౨౧

ఉ॥ మానపురంబులుందిరుకుమోదముతోసౌకహం
సరూపమై । వాతిగళ్యంగముల్లలతువాలమురెక్కలుగొ
ల్తిమీరదయున్ । వాడగనెద్భుగోరుపల కోర్వదదెబ్బ
రుబట్టబోయినన్ । వాడనెరింగినట్లుసమజస్తుధువారును
మర్త్యరెవ్వరున్॥ ౨౨

గీ॥ పరగదినిమిధ్యయనిబుధప్రకరములిగ । వట్టివిక్క

ముఖాదియుంబునవరగాను । దేశికస్వామికృపచేతఁదెలిసినే
ను । జెప్పఁగాఁగితెనిదజాణలో ప్పానసగ॥ ౨౩



పంచరత్నములు.

క॥ సతతము నిసుభజియించెద । సుతసనకసనందిభో
గిశుభులకరముల్ । కృతియును మగలుగ జేయవె । సం
గతిలిఖముగ స్వర్ణకేశయుత సమహేశా॥ ౨౪

క॥ వృతితోఁ లుపునుర మోసరి । వలయతిము నిమానస
బ్జమందు వెలుగుదా । వలిమలకల్లుడవయిశ్రీ । విలసి
తవహ్నిమకేశవిశ్వాధరా॥ ౨౫

క॥ తెల్లయొడలు తెల్లనిసగి । తెల్లనిభూతియును దా
ల్చి తెజరిలుమహా । వల్లభనిను నేబొగడెద । నుల్లమునం
గానిశుభసమున్నతయీశా॥ ౨౬

క॥ త్రిపురాసురమదహరణా । విపులయశామదనమ
దనవిదలితయాగా । యపరిమితకలుషభంజన । కృపన
నులోఁపింపుమహేశ కేశాయీశా॥ ౨౭

క॥ కంజభవాద్యర్చితమ్ము । తవ్యంజయ విఘ్నేశజ
నకధూర్జటివినరు । ద్రంజనకరకుంజరమద । భంజనలో
కైకవినుతధవకాశీశా॥ ౨౮

శా॥ శ్రీగంగాధరయద్భుతేశ నిమనేశ తెలుఁగులోని
ల్పముల్ । పొంగ ప్రాభవ మొప్పఁజేసి భవదీయోద్యద్ధ
యాపూర్ణముల్ । బాగొప్పంగ ద్విదీయ దివ్యపదముల్
భాసిల్లగాఁ జిక్కెరిఁ । వేగింయుంబుగ లోకమందు గృతిగా
జెప్పంగ నేర్చానితిఁ॥ ౨౯

వ॥ నిత్యమంగళ పరంపరాభివృద్ధిగా నే జెప్పంబూనిన శ్రీపరబ్రహ్మానంద బోధంబను మహాప్రబంధంబునకు కథాప్రారంభం బెట్టిదనిన పార్వతీపరమేశ్వరులేకాంతంబున మహాదరితులై యుండు సమయంబున నీశ్వరుం జూచి యీశ్వరి సభక్తికంబుగ కేలుమోడ్చి మహానుభావా సామవేదంబునం దుత్తరార్థంబునం గల పరమపదమార్గం బుపదేశించి నన్ను ధన్యం జేయవే యని వేడిన శ్రీయుగాళింగనుం గొని మహేశ్వరుండు పార్వతింబుగ నట్లగాక యని చెప్పందొడంగె॥ ౩౦

సీ॥ సకలభూతములందు సాక్షిరూపంబున నేకాంత | మున నిల్తు నేను సుదతి । కష్టసుఖములందు కపటరూపంబు | న గలసి వర్తించెద గదె కొమను । పాపపుణ్యములందు పట్టు | గాక వసించియుండియు ఒకయుండు నలిప్తుయను । అప్పుడు | గాడను చోటవాలస్యమొందక యుండియు లేక నే యుండు | సింతి । లోకములయందు వెలిగాదు లోను నేను । బూసిన | తెరంతు మిక్కిలి పూర్ణగతిని । నిమిషమాత్రంబునైన నను | ఉపగమున । నేను లేకుండు చోటెద్ది నిరుపమాంగి॥ ౩౧

గీ॥ మాయచేత జగము మరిలీనమై యుండు । మాయవలన జనము మమతనొందు । మనసు గమనమున మనసు మేలుకొందు నభవ । మనసు తెలియ వశమె మనుజులకును॥ ౩౨

మ॥ మన నే సర్వజగంబులై మఱియు సమస్తాభిమానంబులున్ । ధనధాన్యంబులు భోగముల్ బలములు మిత్రాత్మీయసంసారముల్ । ఘనకామంబులు మంత్రయోగజపముల్ గాయత్రి శౌచాదులున్ । మన నేయమ్మగ్రమంబులో వినగ దేమాయాప్రపంచంబునన్॥ ౩౩

క॥ నడబడబడు మనుజులకు । నోడబడి ధవసాగ
ము నవోలాడుదుబల్ । సడిబడియుండదు ప్రాణులు
పడనేరదు తెరవు నెపుడు గాసగసుదతీ॥ ౩౪

ఉ॥ ఆసలవొందిమిక్కిలిసియాస్తులయందును సర్వ
కాలముఁ । జేసినరమఁ గాలముల జిక్కి ధనంబులు గూ
ర్పవాంఛచే । వేసటనొందిమొప్పుడు వివేకము లేకను బా
స్సి యుండితా । వాసిగ దైవ చింత నరవంతయు లేకనుఁ బ
[illegible]॥ ౩౫

చ॥ పతములనాశ్రయించి ఘనమాయప్రతంబులు
పెక్కునల్పుడుఁ । గతిగలదంచు మూకను దుగర్వసమన్వి
తప్ప గుణంకలుఁ । వెతలు మకేసస్గతసి వేదుకతో దుత
నించిపోగువా । సితముగనోటి బండపిదు సేరమువాడ్పు
నగాన రేమియుఁ॥ ౩౬

ఉ॥ కాలవశంబు చేతసిలఁ పూర్వు జీవులు కాయము
ద్ధలుఁ । మేలుగనాస్త చింతనయు మేదినిలో దనువొంది
వాగనముఁ । బాలవేలంపకైరియుక చెప్పెడు విద్యలు
వాలనెక్కుదుఁ । కాలుని పాశబంధముల గష్టముఁ గాంచి
నశించురెంతియుఁ॥ ౩౭

క॥ నిర్వాణపదభ్రష్టులు । గర్వాన్ధులునయ్యుతమ్ము
గానకమిగులఁ । సర్వాక్రమములు జేసియు । దుర్వ్యథన
లొందివారు ధాత్రిధరణీ॥ ౩౮

ఉ॥ సారెకు సర్వరాయనుతు సంభ్రమ మొప్పగనో
రుసిందగా । గౌరవమొప్పగా మదిని మట్టిగనిప్పిస్మరింప
రెవ్వరుఁ । వారికిమేమి దోషములు వచ్చును నీభువిసం

మునెప్పుడున్ । గారవమొప్పఁగా జగము గ్రక్కిన వాఁడను
జేతు రెప్పుడున్ ॥ ౩౯

క॥ ఎరిగియుతమలో చందము । మరువక సతతంబుతి
న్మమరిదినసరుల్గా । మరువను నేనునునిమిషము । సురు
వుగ మరివారి చెంతనుందును లలనా ॥ ౪౦

నపతికి సతియిట్లనియె.

క॥ తనువులు నెటువలెనొందెను । పనుపడి జీవాత్మ
యందుమలరిగినదెట్లో । ఘనాగదిత్యపదంబులు । వినుపింపు
మలోకనాథవీనుల చవిగా ॥ ౪౧

వ॥ అనిపలికిన కాంతకుండిట్లనియె వోలంబానిపునస్మడికి
నయుఘణంబున కోరహస్యంబుగలుగుది సవిస్తరంబుగ జె
ప్పెదవినుమా ఓంకారమను ప్రణవమువలన పిండబ్రహ్మాం
డంబులుద్భవించె నాభ్రితిపిండంబులయందు వృత్తిసమంబు
గానుండు నందుపిండగోళనిర్ణయంబు చెప్పెద వినుము.
పంచభూతంబులునివలనే పరిప్లుతించి పంచదేహంబులు
దాల్చినవాడు పంచకళలు పంచవిషయంబులు పంచశక్తు
లు పంచాగ్నులు పంచప్రాణంబులు పంచాక్షరంబులు.
బ్రహ్మ- విష్ణు- రుద్ర- మహేశ్వర- సదాశివులును- పం
చకర్మలు- పంచకోశంబులు- దశేంద్రియంబులు- దశ
వాయువులు- దశనాడులు ప్రభాకరములు- ముప్పదిమూ
డుకోటుల రోమద్వారంబులు డెబ్బదిరెండువేల నాడులు
నూటపదిరెండుసంధులు- నవరంధ్రంబులు- నివిగూడి గట్టి
కరించుకొని సప్తధాతువులతో మూసనిర్మితంబైన మా
యాశరీరంబయ్యె నదియెట్లనిన పంచతన్మాత్రలు భూత
పంచకంబులు చతుర్వింశతితత్వంబులయ్యె నా చతుర్విం

శరీతత్వంబులే దేహంబకొక్క యించుకంశకుండె దేహాపర
బ్రహ్మమదొక్క- మరియునందుస్థూలసూక్ష్మ కారణంబులని
మూడుదేహంబు లేర్పడి యందు విశ్వతైజసప్రాజ్ఞులనిబే
ధ్రితిభావంబు నొంది పంచావస్థలకెంది యష్టాంగంబులు
దాల్పియందు- రాజస- తామస- సాత్విక- గుణంబు
లమరి మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారంబులను నంతఃకరణ
చతుష్టయంబులబ్రావుగొని- కామక్రోధలోభ మోహామ
దమాత్సర్యంబులను నరిషడ్వరంబులమీరిభోగభాగ్యవం
పదలు గోరిపుణ్యపాపంబులు సేయుచు జీణభోగంబుల
ననుభవించుచు కష్టసుఖంబులబొందుచు సర్వకామానిద్వా
రంబులంబుట్టుచు స్త్రీలుపురుషులను భావంబునబ్రమి
బ్రకళబ్రామలగాటకు నెడతేనిమఃఖంబులనుభవించుచుజ
చ్చిపుట్టుచునుందు రెట్లన్నను॥ ౪౨

ఉ॥ అన్నమయంబుచేత మరియాత్మ సుఖంబునుజీ
వులందుఁగా। వన్నెదెలంగుశోణితమువర్తనశుక్లసమిశ్రి
తంబునఁగా। గన్నవకామవృద్ధిగనఁగా విషయాదులయం
దుసక్తిఁదై। సన్నగఁగోరబ్రజనసంపదవృద్ధియుఁ బొం
దుఁలోకముఁగా॥ ౪౩

క॥ తరుణులుబుకడకునుబోయిన। వరమగుమరియుకుపు
కాలవరతానదొకటిఁగా। దరదినరతుబెడపుష్పము। విరివిగ
విగసింపనతఁపుటితమొకటిఁశరఁగా॥ ౪౪

సీ॥ మదతులలకుపుఁటుక్లపక్షమనందు కాద్యమం
గుష్టంబుబట్టియుండు। విదియపాదములందు వెనదడియు
సుగుత్తునమరుచాటినితొడలానియుండు। బంచమియం

దనబరగు స్వాధిష్ఠాన షష్ఠివాభికనూదు షాఖ్యముగను।
సప్తమాష్టములను సాల్పుగా కుచమధ్య ఘంటనవమిని
గంతమందునను । దశమినంగంటు మోవినిట్టముగను।
పూర్ణిమకులో నిగిభూలందుపట్టుగాను। నాసికంబునదేహ్యశ్రీ
నాటిబొమలు। యుగమునంత సనుద రులనుండనుము॥*

క॥ ఋతువుమదిగని స్త్రీలతో । పగులుసమరి
కూడగర్భఫలితంబౌగా । మతిచలనమునత్తరిలో । స
తిపతులకు మన్నబాగసంపదగలదే॥ ౪౬

సీ॥ తనపతిక్రీడింపదగు వేళలోనింటిపనువుగందము పై ని
పరగబూసి । వస్త్రభూషణములు వలినొప్ప గాదాల్చి తిల
కంబునుదుటనుదిద్ది పంది । తా మూలమొనరించితగపా
న్పుపై నుండినుతి పైన క్రమములసుమతి పొంది । తనపతి
దృష్టిందితలవాక్యములతోడ పాదసేవలు చేసిపట్టుమీరి।
నాపతోడమిగుల నాటింగసముజెర్చి । కూడిరతులు చేయు
గాడువలేక । యుత్తమములను పొందితేనిక్రమ । సం
పదలకుగల్గ సకలజములు॥ ౪౭

అసిగాయిట్లని మె.

తే-గీ॥ ఇట్టిక్రమములనెరిగిచేసిమొనవియుండు। బుత్రసం
పదలనుగలిగిన బాగలుచుండ । గర్భ మేమికజనులకారణం
బు దెలియ జెప్పుముప్రాణేశ తేటపడగ॥ ౪౮

అనిపతి యిట్లనియె.

క॥ పరిమాణంబులవలనను । వరయుగఫలముప్పుడౌ
దవలె వెద్దియునా । పరిమాణంబులకు రతను । సరికూడ
దువనులతోడి కొగధాత్రి॥ ౪౯

అనినపార్వతియిట్లనియె.

వ॥ దేవా నీవానతిచ్చినక్రమంబులు తెలియనయ్యెనట్టి క్రమంబులు లోకంబునజని పుటయథములుగారె మరియు తల్లిగర్భంబున జననమొందినప్పుడె విరూపకురూపంబులు గలిగియుండెదరు వారుగర్భమందుండియేమిచేసికో యారూపంబులెట్లుదాల్చిరో లోకమందనేకవిధంబులుగ ప్రవర్తించునట్టిజనులజన్మంబెట్టిదో ఆక్రమంబులువివిస్తారంబుగా దెలియవక్కాణింపుమనినమృత్యుంజయుండిట్లనియె॥

గీ॥ తొల్లిచేసినట్టిపూర్వకర్మములచే । వారివారికను భవంబుగల్గు । నమ్మభవంబుకొలదియుండంమనుజన్మంబు తెల్పెదను వినుము నీవరికైన॥ ౫౧

సీ॥ తల్లిగర్భములమరతవువేళ దండ్రికి రాజసగుణము హెచ్చ రాజసుండు । తామసగుణమది తగహెచ్చగా పరితాపసుండై పుట్టు ధరణియందు । సాత్వికగుణమది సరసంబుగా హెచ్చ సత్వగుణాఢ్యుడై జననమొందు । తల్లిరజము మరితగహెచ్చగా భువి నరుడు వ్యాధుడయి యవతరించు । తనము హెచ్చిన స్త్రీరూపు ధరజనించు । సత్వమెచ్చిన తపసియై జననమొందు । స్త్రీమానసంబు చేతనీయుహముగ ద్గి బూచిపత్రివజన్మించు బూర్జగతిని॥ ౫౨

ఉ॥ శోణితమెచ్చినంతటను పౌంపుగ స్త్రీప్రజ సంభవించుటౌ । మూడుముగ్గులుమిక్కిలిని శుక్లము హెచ్చినతప్పఁ బుంప్రజయౌ । శోణితశుక్లముల్ సమతజొచ్చిన పుంసకుడౌ సుధాత్రిలో । వానికి వీర్యముల్ కెడర వారక నిర్వరపుత్రులౌగదరా॥ ౫౩

సీ॥భూతత్త్వమునరతుల్ పొసగ జేసినగల్గు దీర్ఘాయు
వై బిడ్డతేజరిల్లును । జలతత్త్వమునరతుల్ దెల్పినవారికిపూ
ర్ణాయువగుబిడ్డపుట్టునిలను । వహ్నితత్త్వంబునవైపు
గారతిసల్ప మధ్యాంశమై బిడ్డమహినిబుట్టు । వాయుత
త్త్వంబునవాయిగారతిసల్ప కాలకనిష్ఠమై కలుగుశిశువు।
గగనతత్త్వంబునమరతిగలుగశిశువు । క్షీణమగువాయు
వునజెందిఖిన్నిబరగు । చంద్రనాడినిరతులనుసలుపరా
దు । సూర్యనాడినిరతులకుజొరగవలయు॥ ౫౪

గీ॥సంగమంబుజూడసతిపతితత్త్వంబు । సమముగాజె
లంగసంపదలగు । నిట్లుగాకయెలతయంశములుబిడ్డ।
యర్థామగునునాయునాసుగుననఁ॥ ౫౫

సీ ॥ ఉదయ కాలమునందు నుదయించు శిశువుతానా
త్వికుండై యొప్పు సరసముగను । మధ్యాహ్నమునను జ
న్మమునొందుశిశువుతాదుష్టవర్తనములధూర్తుడగును। అ
స్తమానంబునందావిర్భవించిన నసురరూపుండగు నవని
యందు। రాతిరిసరిప్రొద్దురంగుగామరిబుట్టసకలసామ్రా
జ్యములస్వరసినొందు । వేకువనుజన్మమొందినప్రాకటముగ।
దీర్ఘ తరమై నయాయువుదిట్టముగను।మట్టుమీఱగభువిగ
ల్గుమర్మములను తెలియజెప్పదవినుమింక తేటపడగ॥ ౫౬

సీ॥అయిదవనెలపనరన్నంబుతల్లికితాతిశిశువుపైత్య
దేహియగును।నారవనెలనాఘ్లసారంబుభుజియింపశ్లేష్మదే
హుండగుజెల్వమమర । నేడవనెలదల్లిహిమ్ముగారధిగ్రో
లమర్చలదేహాయుధూర్తుడగును । నష్టమమాసమందా
హారోసతిపతుల్గూడినవీర్యంబుగుకదిశిశువు । పొపకరు.౦

దునయివాడుబరగునిలను । పొందుగామాసనవకముంనం
దురతుల । గూడియుండినపిండంబుగూలిపడును । నిందు
కెంతయుసంశయంబెంచవలదు॥ ౫౭

అనినపార్వతియిట్లనియె॥

క॥ పదారికమగు మాసములు వా । రేవారకయ నుభవింతురి
ట్లుండంగా । భూవినుత జననిదురితం । బేవిధిదనయున
కుగలుగు నెరిగింపుపతీ॥ ౫౮

అనిన నీశ్వరుండిట్లనియె.

శ్లో॥ మాతృకర్మంచపుత్రస్యపుత్రకర్మంచమాతృకాః।
సంచవష్ట సమాప్రోక్తంతదంతెఱురువానితమ్॥

వ॥ అనువచనంబుగలదనిన పార్వతి పరమేశ్వరుని
జూచియిట్లనియె నోదేవాతల్లిగర్భంబున బిండం బెవ్విధం
బునుద్భవించియుండు దమయంశంబైన పంచభూతంబు
లవలన బంచదేహంబు లెట్లేర్పడియున్నవి పరబ్రహ్మస్వ
రూపంబయు తామేప్రకారంబుగా నిలిచియుండు రందు
స్థూలసూక్ష్మకారణంబు లేవిధంబుసజరించునివినవిస్తరం
బుగా దెలియనానతిమ్మనిననీశ్వరుండిట్లనియె॥ ౫౯

గీ॥ సప్తధాతువులనుసకలజనంబులు । వృద్ధిబొం
దునట్టివివరమెల్ల । లోకములనుగల్గులోరహస్యములను।
దెలియజేతువినుముతెల్లమిగను॥ ౬౦

సీ॥ సతిపతిన్యాయంబు సల్పినరాత్రిని ఉంతపండు
పెరుగు జేరుభంగి । పంచరాత్రులలోనబరగబుద్బుదమా
నుబిండంబుపడెనపేర్మిబాల్చు । మాసంబులోపలమరి
శిరంబేర్పడు నిరుమాసములబాహులిరవుబాల్చు । మూ

డుమాసములందు ముదముతోనుదరంబు నాల్గుమాసము లందునమరుపదము। లయిదుమాసంబులందుననవయవంబు। నారుమాసంబులందులనమరునాళ్లు। సప్తమాసంబులోజీవసరణిజెందు।నష్టనవములయందవస్థాప్తిఁబొందు॥

గీ॥ అంతకంతకునప్పిండమమరివృద్ధి। బొందుచుండునుగోరికల్ భుక్తితల్లి। తిన్నసారంబులవిదాను తినగమరిగి। యూర్ధ్వముఖముగబిండంబునుండులలన॥ ౭౨

గీ॥ నవయవంబులమరునవమాసములయందు। నవబిలంబులొందునయముగాను। పూర్వపరువుమరిచిభువినధోముఖమున। నూహగల్గితానునూడిపడును॥ ౭౩

అనిపరియునిట్లనియె.

శ్లో॥సద్యోజాతాతథాభూమివామదేవోద్భవంజలం। అఘోరవహ్నిసంజాతంవాయుతత్పురుషోద్భవం॥ ఈశాన్యగగనంజాతంపంచభూతమయంజగత్॥ ౭౪

వ॥ ఓలలనా పంచముఖంబులయందుపంచభూతంబులుద్భవించెనదియెట్లన్న నాకాశంబునందువాయువుబుట్టె వాయువునందగ్నిబుట్టె యగ్నియందు జలంబు బుట్టె జలమునుపృథివిబుట్టె యీచెప్పినపంచభూతంబులేర్పడి రెండేసిభాగంబులొంది భాగంబునాల్గేసి యంశంబులయితన నిజాంశంబును గూడి యొక్కొకటియయి దేసితత్వంబులయి వెరసి యిరువదియయిదు తత్వంబులుగూడి స్థూలసూక్ష్మకారణంబులయ్యె నదియెట్లన్న మాంసశల్యత్వగ్రోమనాడు లయిదును పృథివియందుద్భవించె మలమూత్రస్వేదశుక్లశోణితంబు లయిదును జలంబునందుద్భ

వించె క్షుత్పిపాసా నిద్రాలస్యాద్యంగములు లయిదును నగ్నియందుద్భవించె లేచుట కదలుట చిక్కుటముడుచుట సాచుటయును నయిదును వాయువందుద్భవించె రాగద్వేషభయలజ్జామోహంబులను నయిదు నాకాశంబునను ద్భవించె నీచొప్పున ప్రథమార్ణంబున స్థూలంబు నేర్పరచి యందు రెండవసాధనంబు జ్ఞానేంద్రియ మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారంబు లీపంచకం బాకాశమందుద్భవించె ప్రాణాపానోదాన వ్యాన సమానంబులను నయిదును వాయువందుద్భవించె. శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణంబులైదును నగ్నియందుద్భవించె శబ్దస్పర్శరూపరసగంధంబులైదును జలమందుద్భవించె వాక్పాణిపాదపాయూపస్థంబులను నయిదును పృథివియందుద్భవించె నిట్లు రెండవసాధనంబు సూక్ష్మంబుగ నేర్పడియుండు నింద్రియములు మూడవసాధనంబు పృథివీయంబు గంధేంద్రియంబు ఘ్రాణేంద్రియంబు ప్రాణేంద్రియంబు నహంకారేంద్రియంబు నీపంచకంబు పృథివ్యంశంబగు నుపస్థేంద్రియంబు నపానేంద్రియంబు జిహ్వేంద్రియంబు రసనేంద్రియంబు గుహ్యేంద్రియంబు నీపంచకంబును జలాంశం బగు బుద్ధీంద్రియంబు దానేంద్రియంబు రూపేంద్రియంబు పాదేంద్రియంబు నేత్రేంద్రియంబు యీపంచకమును నగ్నియంశంబయ్యె పాణీంద్రియంబు స్పర్శేంద్రియంబు త్వగింద్రియంబు వ్యానేంద్రియంబు మనసేంద్రియంబు నీపంచకమును వాయువంశంబగు జ్ఞానేంద్రియంబు సమానేంద్రియంబు శ్రోత్రేంద్రియంబు శబ్దేంద్రియంబు వాగింద్రియంబు నీపం

చరమును నాకాశాంశంబయ్యె నిట్లుపంచతత్వంబులు నే ర్పడిపంచభూతాంశంబులంజెంది స్థూలదేహంబయ్యెనంను నూత్న్యంబు ప్రాణో పానో దాన వ్యాన సమానంబులు దశేంద్రియంబులు మనోబుద్ధులుగూడి యీపదియేడును లింగ దేహంబయ్యె నందుకారణంబు చిత్తాహంకారతన్మా త్రలుజీవునికారణశరీరంబయ్యెవినుము॥ ౬౫

గీ॥ వరుసతోడతత్వపంచకమార్యంతము। వినుము సెప్పెదనువివేకనిలయ। మనసుసంశయంబుమడిఁగోచ నియ్యక। తెలుసుకొనుముదీనితెల్లమిగను॥ ౬౬

సీ॥ఎఱుపువర్ణంబునవెనసినవృథివియునై ఖరీనాదం బువలనమీఱి। యుండునకారంబునురువందిబీజంబునధి పతిగాబ్రహ్మయందునుండు.। హంకారమనువృత్తియందు స్థముననర్ధపరిమాణముననొందిప్రజ్వరిల్లి। పెనగుత్రికూ టాదిపీఠంబుననుగ్రియాశక్తితోమఱికూడిసిద్ధిజెందీ। రూ పరేఖాదిమానంబురూఢులెల్ల। గలిగివర్తింపులనువునేకా లమందు। బరగుచుండునుమిక్కిలిబలముగాను। పృథ్వి తత్వమివ్విధమునవృద్ధినొందె॥ ౬౭

సీ॥తెల్లనికూపుతోడేజరిల్లుచునప్పుతత్వంబువెలసెను ధరణియందు। మధ్యనాదముతోడమరులుచుండుఉకార మనియొకిబీజంబునందునుండు। దివ్యపీఠంబునదిట్టంబుగా విష్ణువధిదేతయునగునద్భుతముగ। జిత్తంబుతనవృత్తిజె లగునంగుష్ఠంబుపరిమాణమునజాలబ్రబలెజ్ఞాన। శక్తితో గూడియిట్లుప్రసిద్ధిజెందె। యొరవుమీరిచెలంగెను నొడల

యందు । కలసివర్తించెనుదకవుకారణంబు । దెలియజె
ప్పితివినుమీవుతెల్లమిగను॥ ౯౮

సీ॥సల్లనిరూపుతోనయముగామఱవహ్ని తత్వంబు
లసెనత్యంతమునను । పశ్యంతినాదంబుపరగరకారంబున
నుబీజమచ్చటనమరియుండు । కొల్లాటపీఠంబుకొలిచి
యుండునుగ్రుడదధిదేవతయునయియమరిబుద్ధి । వరుస
నరాంగుష్ఠపరిమాణ మొప్ప గాగలిగియుండును చాలఘన
తనిచ్ఛ । శక్తిచేతనుతనవునజలన మొంది । ప్రజ్వరిల్లెను
వహ్నియపద్ధతిట్లు । గలిగియున్నట్టిమాగణంబుగినుము
తెన్స । బాగుగానదిపొందుడును బారునవియు॥ ౯౯

సీ॥ధూమ్రమవర్ణమునొందిదోర్బలంబునవాయువృద్ధ్వి
వించెమిగులనొప్పగాను । నందుపగానాదమభ్యసించియ
కారబీజంబుగలిగియు బెట్టుగాను । కలయగాధపీఠంబుగలి
గియుండునుమరియీశుండధిపతియయి మెనయునందు। మ
నుముతోగూడియుమానంబుగల్గిపాదాంగుష్ఠమునునుండిరం
గెసంగు । తనకునయిచ్ఛాదిశక్తియాధార మొంది । తేజము
నవాయుతత్త్వంబుదిట్టముగను । మట్టుగాజీవులందునమ
రలనిట్లు । నెగడి చెలగునుతనయొక్కనిర్ణయమున॥ ౭౦

సీ॥పీతవర్ణముతోడబ్రియముగానాకాశ మెనసెదివ్య
వునాదమింపుతోను । మకారబీజంబు మహానియ్యాపద
వితోబ్రహ్మరంధ్రముపీఠబలముగాను । నందునసదాశివుం
డమరియధిపతిగానుండిపాలనజ్ఞాన మొప్పతోడ । నను
రూపమానంబునమరికనొందిశాచలన మొందునుపరాశక్తి
తోడ । నిట్టిమానంబు చేతదానిహామునందు। బూనివర్తిం

చుమేనులపూర్ణముగను । శక్తిగగ్నియుగగనంబు జెలగు
నిగుల । వేళవాళలుపాటించి వెలుగుచుండు॥ ౭౧

వ॥ ఇట్టిపంచతత్వంబులునాశ్రయించి వాక్పాణిపాద
పాయూపస్థలు శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణంబులనద
శేంద్రియంబులుబొడగను తద్వివరంబు॥ ౭౨

గీ॥ వాక్కునందుసమరివహ్నిమీరగనాగ। భూతముం
డిపల్కుబొంకముగను। పల్కుపల్కులెల్లబరిశీలనముచే
య। వాణియధిపతిత్వవర్ణనమున॥ ౭౩

గీ॥ కరతలంబులందుగాంచితోమహితమూర్తి। వాయుభూ
తమంమపరికృతంబు। గాగనుండి జేయుగలకర్మములువే
ను। జేయనధిపుడింద్రుడొప్పియుండు॥ ౭౪

క॥ పాదములగ్నిభూరభూతము। పాదుగనుండియు
నుమిగులబటువుచలనముల। మేదినిగమనాగమనము। భే
దించుటకొఱకువిష్ణుపెద్దగనుండు॥ ౭౫

గీ॥ పాయునందుమిగులపరగధనంజయు। భూతముం
డిశబ్దమునుఘటించు। నందువిషయములకునధిదేవమిత్రు
డు। పాలనంబుజేయపడతివినుము॥ ౭౬

గీ॥ దేవదత్తమొనిసితేటగాగుహ్యము। నందుజేరివిష
యమొందజేయు। నందుగద్దెమిగులనానందములుపొం
ద। బ్రహ్మయధిపతియుగబరగెనందు॥ ౭౭

గీ॥ కర్ణయుగమునందుగాంచితోనాకాశ। భూతముం
డిరవముబొసగజేయు। నందునధిపతిత్వమమరిదిక్కుల
నుండి। పాలనంబుజేయుపరగవినుము॥ ౭౮

క॥ చక్కగద్వగింద్రియంబున। మక్కువలోదనగి

యుండుమూరుగభూతం । బె క్కొడలజేయుస్పర్శము । జి
క్కొయుపరిపాలనంబుజేయునుశశియుఁ॥ ౭౯

గీ॥ చక్షులందుమిగులచనువుకేమరియగ్ని । భూత
ముండిరూపుబొసగపరచు । నందుసూర్యుడుండియధిపతి
గాపర్గ । భేదములుసజేయుబ్రియముగాను॥ ౮౦

గీ॥జిహ్వాయందునమిక్కిలిజెలగనప్పు । భూతముండి
యురసములుబుట్టజేయు । నదియుభేదింపనెప్పుడునయ
ముగాను । వరుణుడధికారియైయుండువన్నెమీరి॥ ౮౧

క॥ఘ్రాణేంద్రియమునసెప్పుడు । క్షోణీభూతంబుగ
లిగిసురభిగ్రహణా । క్షీణతనశ్వినులధిపతులై నెగడగనొ
ప్పుదుచంద్రునద్రితనూణా॥ ౮౨

వ॥ఇట్టిదశేంద్రియంబులబ్రావుగొని ఇడాపింగళ సు
షుమ్న గంధారి అస్తిని పూషా యశ్విని శంఖిణి అలంబి
కగిహ్వాన దశనాడులేర్పడుతద్వివరంబు॥ ౮౩

సీ॥నాసికామధ్యనివాసినై సుషుమ్నందు ప్రియముగాను
డియుండుపింగళుండు । నెడమయందిడయునునింపుగామ
రియుండుగంధారికుడికన్నుగలసియుండు । నస్తినివాలు
కనమునకలోనుండు యుడమకన్నునుబారియనసియుండు ।
నుడిచెవినూహాయునుకుడుగామరియుండు నెడమనైయ
శ్వినియొనసియుండు । శంఖినిబొడ్డునజెల్వుమీరుచునుండు
గుంహ్యమంగాలంబుకూడియుండు । గుదమునందులనూ
హాముకుడుగాగ । నుండునతతంబునీలాగునొడలియం
దు । మరలుచున్నట్టిదశనాళ్లమర్మమిదియు । దెలియ
జెప్పితివినుమీవుతెలివిమీర॥ ౮౪

వ॥ ఇట్టిదశనాడులయాధారంబున బ్రాణా పానో దానవ్యాన సమాన నాగ కూర్మ కృకర దేవదత్త దనంజ యలన దశవాయువులుచరింపుచున్నలనంబు॥ ౮౫

ఉ॥మానుగనాసికంబుననుమట్టుగప్రాణమునయ్యపా నముం। బూనికతోగుదమ్మునను బొల్చిమలంబునుద్రో యుచుండునా। వ్యానముసర్వసంధులనువారకబాలుచు నాభిమెచ్చమే। లూనియుదానముంగళమునొందిక హించునుగీతశబ్దముల్॥ ౮౬

క॥ ఒప్పుగదేహములోపల। మెప్పుగసర్వంబునందు మెలగిసమానం। బెప్పటిరసములనప్పుడు। నుప్పునదేహ మునునన్నకూర్చునుకడిమిన్॥ ౮౭

సీ॥ నాగవాయువుబాలనయముగాతనువునగలసికో మంబులుగదలజేయు। కూర్మంబుకన్నులనుదురుగావర నిల్చిచూపులునీక్ష లనవ్యాపకమగు। కృకరంబు నాసికాగ్ర హామునందుననిల్చిగంధదుగంధముల్ గ్రహణపఱుచు। దేవదత్తముపరిదేటగాగుదమున చలనగ్రుంథులుతానుజ రువుచుండు। ధాలమునధనంజయమును పాదుకొనియు। నుండిసతతంబుఘోషతోనొప్పుచుండు।కర్ణరంధ్రంబులం దునగలుగుఘోష।మరణమందుననాఘోషమానువినము॥

శ్లో॥ఇంద్రనీలప్రాణవాయురపానోహారితస్తథా। ఉ దానంచరక్తవర్ణంవ్యానంగోక్షీరవర్ణకం। నీలవర్ణంస మానంచపీతవర్ణంచనాగకం। కూర్మవాయుశ్వేతవర్ణ మంజనంకృకరస్తథా। దేవదత్తస్ఫటికంచ యింద్రనీల ధనంజయా॥ ౮౯

వ॥ ఇట్టిదశవాయువులవలనక్రియాశక్తి జ్ఞానశక్తి యాదిశక్తి ఇచ్ఛాశక్తిపరాశక్తులన పంచశక్తులు ప్రభవంబొందెతన్నిర్ణయంబెట్టిదనిన॥ ౯౦

క॥ కర్మేంద్రియములయందున। కర్మక్రియాశక్తినిల్చిక్రమమునవెవుడుఁ। గర్మంబులునెరవేర్చును। నిర్మలముగభువినినదియునిజపతితోడఁ॥ ౯౧

క॥ జ్ఞానేంద్రియములయందును। మానుగనాజ్ఞానశక్తిమరియుమరికలో। బూనిఫలవృద్ధికరములు। దానవెమరిజేయుచుండుధరలోవినుమా॥ ౯౨

గీ॥ ఆదిశక్తియొక్కయాధారమునుబట్టి। ప్రాణపంచకములుబాంధవియు। దేహమందుమిగులదేజరిల్లుచునుండి। దిరుగుచుండునెప్పుడుదిట్టముగను॥ ౯౩

గీ॥ పంచభూతములనుపరగనిచ్ఛాశక్తి। ప్రాపుజెందిమిగులప్రబలమొంది। నామరూపములనుబ్రామిశ్రేష్ఠముగాను। దేహమందుదిరుగుతేటగాను॥ ౯౪

గీ॥ సరవినెల్లప్పుడునుపరాశక్తితోడ। శూశిమనసాదికరణములగొప్పగాను। చలనమొందునుపరిపరిచాలలోలసి। యట్టియందునదరగలాహ్లాదభంగి॥ ౯౫

వ॥మరియునంతఃకరణనిర్ణయంబువినుము॥

ఉ। కారణపంచతత్త్వములు కాంతిగమీరె జనాదులందహం। కారముపృథ్వియయ్యనిలగగ్గెనుచిత్తమునప్పునయ్యెతా। బారెనువహ్నిబుద్ధియయిబట్టుగవాతముమానసంబునై। గారవ మొప్ప నంబరము గట్టిగ జ్ఞానమునవ్యాపించెరా। ౯౬

వ॥ ఇట్టియంతఃకరణంబుల ప్రాపుగొని - రాజస-తామస - సాత్వికంబులను - త్రివిధగుణంబులు వేర్పడె దత్క్రమంబెట్టిదనిన॥ ౯౭

ఉ॥ కారణరక్తవర్ణమటు గౌరవవృత్తియు క్రూరబుద్ధ్యహం। కారముడంబమత్సరము గర్వములక్రమమాదిగా వెరా। జారతనంబులుఁ మరియుఁ జక్కని కాంతలగోరు వాంఛలఁ। గారవమొప్పగా భువినిగట్టిగ రాజసచర్యలివ్వియా॥ ౯౮

ఉ॥ మెలుగకప్పువర్ణమును మెచ్చుగ మోహమునెచ్చునిద్రయుఁ। జాలగనన్యబాధలను సల్పుటపాపపుచింతమిక్కిలిఁ। వాలుగదివ్యసౌఖ్య మొకవాసనమూర్ఖముబుద్ధిహీనమి। శీలము లెల్లతామసపు చేష్టలుగామరి యొప్పభామినీ॥ ౯౯

ఉ॥ తెల్లనిరూపుతో మిగుల తెంపుగ సత్యము జ్ఞానమానములే। చల్లని దానధర్మములు సల్పుటయుత్సవనిశ్చయంబులుఁ। మెల్లతపంబు ధైర్యమునుమించుగశాస్త్రములందు భక్తియు। నెల్లసమన్వితంబుగను నిల్పగుసత్వగుణంపుచర్యలుఁ॥ ౧౦౦

వ॥ ఇట్టి త్రిగుణభావికంబునాశ్రయించి-జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తి- తుర్య- తుర్యాతీతంబులయిన పంచావస్థల జెందిజీవుండు చెలంగుతత్ప్రభావం బెట్టిదంపుము॥ ౧౦౧

వ॥ మఱియు జీవుండు విశ్వతైజస ప్రాజ్ఞులని- జీవిత్రిభావంబునొంది భ్రూమధ్యమందు శబ్దస్పర్శరూపరసగంధంబులయినను వచనవానసమానస విసర్జనానందము

లయిదును మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారంబు నాల్గును వెరసి పమనాలుగుతో జీవుడు పరమాత్మస్వరూపుండయి జాగ్రతాభిముఖంబున విశ్వుండను పేరవిషయంబుల ననుభవించుచు నక్కడనుండియంతఃకరణంబును నాల్గింటితో కంఠస్థానంబు జేరి స్వప్నావస్థలనొంది దృశ్యాదృశ్యంబులుబొందుచు తైజసనామధేయంబు దాల్చియక్కడనుండిమఱి పూరక మనమనోబుద్ధులతో జేరి సుషుప్త్యవస్థంజెంది ప్రాజ్ఞరూపంబుదాల్చియటమీదినివర్తనంబులుబొందుచు నక్కడనుండి మనమనొనీయంబుతోగూడి స్వాధిష్ఠంబున జేరి తుర్యావస్థనొంది యుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసంబులధికంబుగా బొందుచు నిరుపమ నిర్గుణ నిరామయ స్వరూపంబున నిర్వాణపదంబును జెంది మూలాధారంబునవచ్చినిలుచును నవస్తతుర్యాతీతంబున జెంది తాను నేననుభావంబున నతీతమార్గంబునత దాక్రమంబుగా నతతంబు దిరిగి యాజీవుండు స్థూలసూక్ష్మ కారణ మహాకారణ విరాటుహిరణ్యగర్భ అవ్యాకృత ప్రకృతిమూలప్రకృతులనియెడి యష్టదేహంబు లెత్తి చరియించుచుండు నంతవినుము॥ ౧౦౨

గీ॥ అష్టతనువులొక్కయంశాదిరూపము। ల్నిష్టవర్ణములును లెస్సగాను। తెలియజెప్పెదవినుతేటగామరినీకు। కరణములకునింపుగానులలన॥ ౧౦౩

ఉ॥ మానుగస్థూలదేహమునుమట్టుగనెఱ్ఱనిరూపుతోడు తగా।బూనిరజోగుణంబుననుబొందగవిశ్వుడునందధీశుడై। దానకవస్థజాగ్రతయుదాల్చునకారముమాతృకై యథాస్థానము నేత్రముల్ సువిహితంబుగనై చలియించుమిక్కిలిగ॥

ఉ॥ దీర్ఘతమైననూక్ష్మమగు దేహమునెత్తియు శ్వేత
రూపతన్ । గౌరవమొప్పసత్త్వగుణ ఘట్టనదై జనదేవత
య్యనిం । పారగస్వప్నవృత్తియునుపట్టునుకారముమా
త్రకయ్యెతా । నేరుపుతోడఁగంఠముననిల్చిరహించుసుని
ర్మలంబుగన్॥ ౧౦౫

చ॥ వరముగరక్తవర్ణమునవతిఁలికాగణదేహమె
త్తినన్ । బరగుతమోగుణంబునను బట్టుగప్రాజ్ఞుడునందు
దేవతై । తరుచునవస్థసుప్తియును దాల్చుమకారము
మాత్రకై మరిన్ । మరలకయుండుహృత్కమలమధ్యము
వాసముగాగదీప్తితోన్॥ ౧౦౬

సీ॥ నీలవర్ణముననూనికమహాకారణ తనువునిర్మల
ముగదాల్చిమరియు । నందుశుద్ధంబయియమరిసాత్త్వికము
ను గుణముగల్గిరహించుతురీయగాను । సౌరిదితుర్యావస్థ
శుద్ధజీవుండందు సధిపతిగాజాలయమరియుండు । నిరత
మోంకారంబు నిలుచుమాత్రకయయి పటుతరంబుగనూ
ర్ధ్వపదమునందు । బూనివసించుచున్నది పూర్ణముగ
ను । కార్యత్వంపదభాపంబుగనుము లెస్స । సకలజనులం
దునీలాగుసఫలమొంది । తనువులునునాల్గుదీప్తితోదాల్చ
వినుము॥ ౧౦౭

ఉ॥ వాసిగబీతవర్ణమున పన్నియమీరెవిరాటు
దేహముఁ । దాసిచెలంగెరాజసము దాంకృతితోడను
బ్రహ్మమోహుడై । భాసిలుశంకితంబచటబట్టుగబుట్టువవ
స్థదానికిన్ । గానైనకార మాత్రకయు గల్గెనివాసము
నూర్ధ్వమధ్యముగ॥ ౧౦౮

చ ॥ కపవడి తెల్పు వర్ణమున గాంతిహిరణ్య వృదేహ మొత్తిన । గ్గ్రథముగ సాత్త్వికాకృతియు దిట్టముగా మరి విష్ణుదేవుడై । నడువడి తత్పతంబచట నమ్మి యవస్థయునుం డిసంపుకా । రడ జనుమాతృకయి నిలుచు రంగుగ చంద్రుని మండలంబునన్॥ ౧౦౯

సీ ॥ శ్యామలవర్ణంబు సరణిజెందుచు మరియవ్యాకృతము దేహమవతరించె । తామసగుణ మొక్క తలపహంకారంబునధిపతిగా రుద్రుడమరియుండె । నదిప్రళయావస్థయచ్చోటనమరికమలసి మకారంబుమాతృకయ్యె । సరసంబుగా వహ్నిసరవిస్థానంబు నగరిమమీరగనుండుగాంతితోడ । దరుచుగానుండు నీమూడు తనువులందు । రూఢిగా మరిజీవేశ్వరుండు మాయ । తత్పదంబును నీరీతి దాల్చె నిలను । బరగుచుండును జనులలో పద్ధతులను॥ ౧౧౦

ఉ ॥ వాలుగ నీలముల్ స్ఫటికవర్ణము ప్రాకృతిమూలదేహముల్ । మేలుగ శుద్ధసత్త్వగుణమేదురమై నస్వరాట్టధీశుడై । పాలన జేయు మిక్కిలినిబట్టుగ నాదము మాతృకై మరి న్లాలితసర్వసాక్షియగు నందునవస్థయు చన్ద్రస్థానముల్

క ॥ అష్టాంగంబులయందున । శ్రేష్ఠవుతటు ప్రజ్యోతి జెలగు ద్యుమణులన్ । సృష్టింపజేయు జలమును । నిష్ఠముగా త్రిపుటియందు నివసించితగన్॥ ౧౧౨

గీ ॥ అసిపదంబు నిధియునపరోక్షపదమిది । కూటతలమునందు గూడియుండు । నాటపాటలాడు నమరికై శీకమధ్య । నూక్ష్మదుగుచు వెలగునూటిగాను॥ ౧౧౩

వ || ఇట్టియష్టతనువులం బ్రాపుకొని పూర్వదళంబున నాగ్నేయదళంబున యామ్యాదళంబున నైఋతిదళంబున పశ్చిమదళంబున వాయుదళంబున నుత్తరదళంబున నీశాన్యదళంబున నష్టదళంబులంబులందాత్మ సంచారంబు సేయు తద్వివరంబు వినుము|| ౧౧౪

గీ || అష్టదళములందు నాత్మ వసింపగా | బావనంబు మిగులబరగునిలను | నిష్టభోగములను నింపుగా మరిదల్చి యనుభవంబు గోరు ననుదినంబు|| ౧౧౫

ఉ || పూర్వదళంబునందు మరి బొందుగ నాత్మ వసించియుండగా | నుర్విని పుణ్యనీతులును నొప్పుగ జేతురు నగ్నికోణనన్ | జేర్వగ నాత్మ నింపుగను జెందును నిద్రను యామ్యపత్రమున్ | దూర్వ వసింపయాత్మయును దుష్టతనంబును జేయునప్పుడున్|| ౧౧౬

ఉ|| మేలుగ నైఋతిదళము మీదుగ నాత్మ వసించియుండియున్| జాలగ బాపచింతలను సల్పును పశ్చిమపత్రమందునన్| వాలుగ నాత్మ జేరిననువందనమందిగ గోరు క్రీడలన్| జాలుగ జేయబూను మరి జక్కగ లోకులు లోకమందునన్||

చ|| విమలత వాయుపత్రమున వేడుక నాత్మ చరించినప్పుడే| గమనము గోరు మిక్కిలి సిగట్టిగ నుత్తరపత్రమందు దా|న మరిన యాత్మ సంతసమునందును గంబును నీశుపత్రమున్| స్థిమితమునైన యాత్మ మరిదెంపుగ ధర్మమునొనర్ప దల్చునో||

గీ|| పటుతరంబుగ నాత్మ యు బ్రజ్వరిల్లి| గర్ణపత్రమునన రులందు గదిసి మిగుల| మాయ మమకారములు దోపిములుపుచుండు| దీనిగన నేర్చువారె పోధీకులిలన|| ౧౧౯

వ॥ మఱియునష్టదళంబులప్రాపుగొని షట్చక్రముల
యందాత్మసంచారంబుజేయుతత్క్రమంబెట్లన్నను॥

క॥ ఇటచక్రషట్కమందున। బటువుగనామనసుగూ
డబాఱినయపుడే। మటుమాయలభ్రమగప్పును। కుటిల
పువాంఛలనుగూర్చి గోరుననెపుడున్॥ ౧౨౧

సీ॥ వెలువ్వమీఱుచుబ్రుథ్వీచక్రమందుమనస్సునిల్వన
లంకారనియతిగోరు। నప్పుచక్రమునందుసరిగున్నమన
సుతా సకలసౌఖ్యములొక్క సమముగోరు। నగ్నిచక్ర
మునం[illegible] నసుతా కామాదిగసములగాంచగో
రు। [illegible]చక్ర[illegible]ందువసియించి మనసుతా రంగుగా
మరిపో[illegible]గోరు। గగనచక్రంబునమనసుగగ్గియున్న।
నష్టభో[illegible]గో[illegible] నవనియందు। నటయహంకారచ
క్రంబు[illegible]న. నిల్చియు డినమోహంబునిర్వహించు॥

గీ॥ ఉప్పో[illegible]సచక్ర బుని పుగాను। మనుజులందు
నమిక్క[illegible] లచు[illegible] డీనిగనిపెట్టి రేనియుదిట్టముగ
ను। పెద్ద[illegible]నవచ్చువారినిబ్రియముగాన॥ ౧౨౩

వ॥ మఱియునన్నమయకోశంబున స్థూలదేహంబ
య్యె నందుగలయింద్రియంబులే ప్రాణమయకోశంబయ్యె
నందుగలయంతఃకరణంబులే మనోమయ కోశంబయ్యె.
నందుగలబుద్ధివృత్తులేజ్ఞానమయకోశంబయ్యె. నాజ్ఞానం
బుచేతభావంబరసి యానందించు నదియానందమయకో
శంబయ్యె నీపంచకోశంబులు ప్రాపుగొని పంచక్లేశంబులే
ర్పడితేమ నవియెట్లన్నచిద్రూపుడై తన్నుమఱచియానంద
సుఖస్వరూపంబుసాక్షియై నహోఱుకమఱచి నేనుజీవుడ

నుసంసారినియనునజ్ఞానంబయ విద్యాక్లేశంబు అట్టియ
జ్ఞానంబునొంది సంసారంబునువిడువనేరనిదేయభినివేశ
క్లేశంబు ఆసంసారంబునసక్తుండై యర్థాపేక్షచేతమత్స
రగ్రస్తుండై యుండునదియరాగక్లేశంబు తనయుదరపో
షణంబుకొఱకు నొకరినియాచించి యివ్వకున్న ద్వేషించు
టయే ద్వేషక్లేశంబు ఈపంచక్లేశంబులు సకలప్రాణులం
దు వ్యాపకంబై యుండి వీనిగూడిజీవత్రయంబునొందితా
పత్రయంబులందగిలి గుణత్రయంబులందిరిగి మలత్రయం
బులంబొరలి యీషణత్రయంబులంగోరి వాసనాత్రయం
బులంబారి కారణత్రయంబులనమరి యిట్టులరువదియా
ఱుతత్వంబులంగూడి యఱువదియాఱంగుళంబుల పరిమా
ణంబై నవగ్రహంబులు మొదలైనసకలగ్రహతారకంబులు
నమరి పాతాళలోకంబుపదంబులయ్యె సత్యలోకంబుశిరం
బయ్యె మధ్యలోకంబుదరంబయ్యె నిమ్మానవశరీరంబు శు
క్లశోణితంబులుగూడి రోగాస్పదంబైన యీమాయాకా
యంబేర్పడితెఱవినుము॥ ౧౨౪

ఉ॥ ఇట్టిఘటంబులై త్రిభవమింపుగ మోహమునొందిమి
క్కిలిన్। మట్టుగనాల్గుయోనులనుమర్లుచునుండునవేకరూ
ఫులన్। గట్టడచేతనెవ్వరునుగ్రమ్మరకర్మఫలంబుబొంది
యున్। బుట్టుదుమన్దువారలిలబ్రహ్మ్వనికుమ్మరసారెరీతిగాన్॥

చ॥ ఘనముగనంబరంబుధరగాంతిగపెక్కుఘటాదు
లందునన్। గనుపడుచుండురీతిగనుగన్నసఖకమునైనమా
గ్రమున్। దనువులనెన్నిమాత్రినను తాళిమిచేతనునాత్మసొం
గ కేప్పరివియనేకజన్మములుబట్టగనెశ్వనులోకమందునన్॥

వ॥ అనివటియు చిచ్ఛక్తిమాయోపాధులై సఘటంబున పరమాత్మ స్వరూపంబు జ్యోతిర్మయంబున నిల్వ తత్ఘటంబున విక్షేపంబులను బిలంబులు పెక్కులుండ తజ్జ్యోతిర్మయంబు బహిర్ముఖంబున ననేకంబులుగా గానవచ్చినట్లు భేదంబగుట యూయూయ శరీరంబులయందు దోపబడునట్లు గావున దద్వివరంబు పాటించు యోగంబై బరగుచునుండును మీ పార్వతీ॥ ౧౨౭

మాలినీ॥ సలలితగుణధామా శాశ్వతానందసీమా। లలితనయవిశాలా లాలితోద్భూతజాలా। కలితఘనవిభూషా కామ్యదా భక్తపోషా। జలజనయనమిత్రా చారుశృంగారగాత్రా॥ ౧౨౮

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్విశ్వనాథకరుణాకటాక్షలబ్ధకవితాలక్షణుడౌ విశ్వకర్మపంచాననసువర్ణశ గోత్ర పవిత్ర ముండూరువంశాబ్ధిసోమ అప్పయ్యపుత్రరత్నవినుత వీరనామాత్మయోగి ప్రణీతంబైన శ్రీ పరబ్రహ్మానందబోధయను మహాప్రబంధంబునందు పరమేశ్వరుండు- పంచతత్త్వాదినిర్ణయంబులును దేహాదిక్రమంబులును భవిష్యదర్థంబులును పార్వతికి నెఱుంగించుటయు నన్నది- ప్రథమాశ్వాసము॥ ౧౨౯

శ్రీరస్తు.

శ్రీపరబ్రహ్మానందబోధము,

ద్వితీయాశ్వాసము,

ఉ। శ్రీవిభ్రాజితవ్యోమకేశగిరిజా ధినేశ వాస్తోష్ప
తీ దేవబ్రహ్మసురోగ్రమాబ్జవిబుధుల్ దిక్పాలకుల్ సన్నుతిం
చే। భావంబందు దలంచి నన్ను మనుజుల్ భాసిల్లరే హృద్య
గానీ విస్ఫూర్జితఖరధారధ్వస్తరధరాయూతామునీశప్రియా॥ ౧

వ॥ అని యీశ్వరమకుటిరక్కలై దేవా మీకు ప్రసాదిం
చిన మహావాక్యంబులు తెలియనయ్యెనని శ్రుతిచేయ నిట్లనియె॥

కం॥ ఎఱుపరైకర్మలుసయింల। నెఱుప తెలుపు
ర్తి గనమొక్కెరిజముల్। మఱుమాయదొలఁగచేసిరి। పట్టు
ద్రుణకిల్లోనర్చి తెలిసిబోయిరా॥ ౩

వ॥ అనిన లోకేశ్వరి లోకనాథునకు బ్రహ్మాశ్వనందు
లోకవ్యవహారంబుల జెప్పుటకు నుద్యోగించియిట్లనియె॥ ౪

ఉ॥ ఇంపుగమార్త్యగర్భమున నిర్మల చేష్టయించి
రోతల। బెంపుగనొందు దుఃఖములుపేర్చి నిరోధిత
మానసముల్ తరగ। పెంపుగనుండి పుట్టుదురు మానవులు
నైదల మాత్రపుష్కరై। కంపునబొల్చి పాత్రలనుగంటు
చుకొన్నిదినంబులుండియుం॥ ౫

ఉ॥ బాలులునయ్యు గమనాములు బంతన లోండకు
మాధరాలరై। లాలితపంచవత్సరములంగని బాలక

నత్సరంబులఁ । మేలుగదోఁచుజ్ఞానమసుమీ రగయావ
న్మాత్రమందునఁ । బాలుగాఁ మముల్ గడసి నల్పుడిక
వర్ణపుజాల మెప్పగఁ॥ ౬

అదిమొట్లవ్వన.

క॥ ధార్మికమార్జక్రితిని । శార్యవశాస్త్రులయి
పు ంతులహీనులై । శౌర్యానుకూలతొరము । నా
పరిధ క్షీతిజయులగిరివిమము॥ ౭

మాధనధాన్యంబుల బుత్రమిత్రులకళత్రాదైభవోత్ప
న్నులై । ఘనమోహాగ్నిని సోలలాడుచు మహాగర్వోన్న
తిఁ జెందుచుఁ । దినమస్త్యంతము ధాత్రిగష్టపడుచుం దా
నార్తులై పోవుదుఁ । వనజాక్షీ! మనుజులుకులందఱు పలు
ప్రాయంబునఁ జెందిరే॥ ౮

చ॥ పరవడియాశపాశముల బంధనమొందుచుమానుష
ధావులై గడలకనే క్షితియెయును గాధలలో బడిమిన్నుచిందు
చుఁ గ్రమదివారాత్రులు గామకనుష్ట శొందుచు జివ్వలోపలఁ
బడ కైశికీలకుబడి వేదనవొందె దుమనుష్యువారలుఁ॥ ౯

క॥ సరిపులాల గోటుమిక్కిలి । సతతిము నిలజాల
ద్వంద్వపల్పదులనాగా । మతిహీనులకు చుకారున । వె
లలమ బతిధనము మార్పి వేగినదము కఁ॥ ౧౦

గీ॥ కాడువారలందు మరిగవేదనలు జెంది । సర్వకాల
మునను సామడుండు నట్లుగా ఘునిని వరులుచరించిన । నిం
దలము వించిగుఁదురు ఁద్రుడు॥ ౧౧

సీ॥ నీరజాక్షి దినమనిఖలార్థమొక్కటి లోకప్రియుండు
పలోకులిలను । పరమహీనాత్ములై బడివడి సంసృతిపరమ
మసుమువారుద్రజ్వరిల్లి । పతివశిలనుగాని సర్వకాలంబు

నుగాపురంబులునీదుకాంతలొంది। యలసిపోలసిబడిపో
యనియుండకలేశమాత్రంబై నలేకవినుము। కర్మంబులఁజేయు
సంసారికష్టజీవి। మోహపరవశులగుచునామూఢజనులు।
మట్టుగామరితమగతిమరచియుండి। గాలిపోవరుచయము
బారిగోల్లోలగద॥ ౧౨

క॥ సంచితమిత్రియబృందము। మించుగవిత్తము
మునొందిమెప్పుగసరులుఁ। పంచశరసంటిలోఁబడి। వం
చితులై యమునిపురికిపతులై రిట్లుఁ॥ ౧౩

చ॥ సతులతోఁపొంకుగూడుటలు సౌఖ్యగదుగ్గతిపా
లుగాంతురో। గతిజెడుస్త్రీలమాటములగట్టినవానికంబు
జెందుచుఁ పతివెడనింతచెప్పినకమానుబలోద్య
లంబుగఁ। సతతమురోగసాదుల్లోకసౌఖ్యముజెందువ
స్త్రీలలోలుపై॥ ౧౪

ఉ॥ ఆసలనొందిమిక్కిలిగనమ్మగమెప్పగలోకము
దునఁ। వేసటనొందిదద్దిరోగినై జెఱిన బననెంచలోవ
రి। న్యాసిగదామునరచిమన బున నాగతిబోవుచుండ
గా। లేశమునై సజ్ఞానమును లేకచరింతురువిజ్ఞులేనుచుఁ॥

ఉ॥ బంధుజనాప్తమిత్రులబాధ్యతగల్గినగర్వితంత్రు
లిం। పొందగనన్నదమ్ములుసమార్గితులో సతిపుత్రులుఁ సి
రుల్। చెండిక్రమంబుమాని పలుచేష్టలదోష్యపరంపరాప్తి
చేగ్రించుసుమీకుగానకసల్పిపుశై నరకంబుగాంతురో॥

సీ॥ రతితంత్రములన్నలుఁదమ్ములు చెలియలఁసౌఖ్యము
లనువ్యధాసంపదసుమి। మిద్దెలుమేడలు మేలైనవసను
లఁసౌఖ్యమెల్లనువ్యథాసంపదసుమి। బహుధనధాన్య

ముల్ పొడియుఁబంటలఁ సౌఖ్యమెల్లనువృథా సంపదను
ము। పెండ్లాము బిడ్డలుఁ పేర్మైనబంధులఁ సౌఖ్యమెల్లనువృ
థా సంపదనుము। కష్టసుఖములు మిక్కిలి కలిమి లేమి। సంప
దలుగల్గ నెవరికి శాశ్వతంబు। కలసుగన్న ట్టివ ర్తనకార
ణమున। దెలియవలయును జగమును దెలిసినొంది॥ ౧౭

ఉ॥ మాయ జగంబులో జనులు పుట్టుగ జన్మమునొక్క
తావునఁ। కాయము వృద్ధిఁ బొందుటయు గష్టము జెందుట
నొక్క తావునఁ। హాయని యన్నపానములనాసలు జెం
దుట నొక్కతావునా। నాయువుదీరినంత మరియందరడం
గుట యొక్క తావగుఁ॥ ౧౮

సీ॥ కడుపడిబాడము శోకముల కెల్లను నిల్లు వ్యాధుల పుట్టు
గూడు యలతిదొడలు। మోహాతిశయములు మొలుచు మూ
లపు ముంపపాపంబులకు ప్రీతిబద్ధంబొంది। అసత్యములకు
దానను వైనపుట్టిల్లు కాలపాశము కొప్పుకరినపుమెయి। దు
ర్గంధములకును దొడ్డతొట్టియు గాను కర్మాలయంబయ్యె
గష్టతనువు। కండ తిముకలు నెత్తురు కలిగి మరియు। మూ
త్రమలములనిండిన ముడికిబంట। తోలుబొక్కసపురుగుల
తొట్టిసీని। నేను జెప్పుదు నీకు గిరీంద్రతనయ॥ ౧౯

క॥ ఎరుగక తప్పులు జేసియు। మరువుగ కాదనువు తె
న్నిరుమె మోయుచునే। ధరలోదీనియప్పుగా। బరు
వడిదేహాదలొక్క భ్రాంత్యము వినుమా॥ ౨౦

క॥ మాయిల్లని మాధనమని। కాయము తనదనుచును మ
కులకా పాడుదునఁ। మాయనిమూవారమనుచును। మా
యనుబడి మంటిపాలువనుకలగుదురా। ౨౧

ఉ॥ మాయనుగూడియెల్లపుడు మక్కువతో నిలవాంఛ
లొందియు । కాయమునందపేక్షయును గగ్గియొనర్చు
ను ఘోరకర్మముల్ । బాయకప్రాణినాదెయనిపట్టుకనా
త్రిగుణాప్రిజిక్కియున్ । మ్రాయమునెల్లయియాదితబాధ్యత
దిర్చియుజచ్చు మూఢుడై॥ ౨౨

గీ॥ కలిగినటువంటిగుణములకాంక్షలెల్ల । త్రిగుణభావి
కమనిఝొంచితెయుగునరులు । ప్రేమలనుబొందకుండుకుపే
దరీతి । నివురుపైగప్పియున్నట్టినిప్పుబోలి॥ ౨౩

ఉ॥ మాడుగజీవరాసులనుపుట్టుగజన్మములందు శ్రేష్ఠ
మా । మానవజన్మమెత్తిబహుమాయలచేతనుదానిఎంగ
కగా । కానలవెన్నెలల్ మిగులగాదినచందముప్రాపుజెంది
యా । యేనుగదిన్నవెలఫలవెట్లగజీర్ణముట్లవాగాలి ॥
వ॥ మరియిట్లుమానవజన్మంబుజలబుద్బుదంబు ... దంబున
ననిత్యంబనియెరింగినుజ్ఞానంబునొదివిజ్ఞానఫల ... గోరి
ధర్మంబులంబ్రవర్తించినమ్మునామెరిగినమానవులెవ్వరైన
ప్పటికివారుపెద్దలనిపి చుకొంకురు భవిష్యంబులనొం
దకుదిరకాలజీవులై జీవన్ముక్తిపదంబుజెందుదురిట్లుగాకక
మ్మ బులుజేయుచుమోహాదిప్రవర్తనంబులంబ్రవర్తిం
చిరోగాస్పదులై క్షీణాయుష్యతంజెందినరకంబునంబడి
పరమఫలసంగ్రహహీనులై పోదురువినుము॥ ౨౪

గీ॥ కుక్కవంటిమనసుకుదురునీదొకచోట । యండ
నీరుతిగులవందిపడుదు । త్రోవగానిమండ్లత్రోవబోబడి
దీయు । ధనినమ్మరానమానవులకు॥ ౨౫

క॥ మనసేరూపానామాలకు । మనసేనకేంద్రి

యమములుమై నవిషయములే । మన నేథమణామధర్మము
మన నేయిహాపరములగుచు మరలుచునుండుఁగా॥ ౨౭

వ॥ అని చెప్పినశంభునకు శౌంభవి యిట్లనియె॥

క॥ ధర్మమధర్మము భువిలో । గర్మములిల శౌచకాదికా ... । మనుజులమా కిప్పుడు । నిమలాలముగ దె లుపవలయు సి ... ధారా॥ ౨౮

వ॥ అనిన నీశ్వరుండిట్లనియె॥

గీ॥ ఇలను తన పేరుమిక్కిలి యెల్లకాల । మునను జనము లుబాగడంగ మోదమలర । గానుపతిభక్తిగలిగిన కాంత లె ల్ల । పరమపదమొని జెందరుప ... ॥ ౨౯

గీ॥ పతిని విడిచి భావంబు పరిచి మిగుల । మాటమాటకు తదుకుగా మసలుచుండు । యింపుగాపర పురుషుని యిచ్ఛగిం చుచుండు స్త్రీలకు నరకంబు చేరగగలు॥ ౩౦

గీ॥ చెడిన వారి దామ చేపట్టి రక్షించి । పరమకార్యముల ను బలిధగాంచి । తమజనంబువలెను తక్కిన వారిని । దల చువారలిలను ధన్యులింతె॥ ౩౧

చ॥ పరసతి బాందువాంఛనల బక్షజను ... మను ధాత్రి లోపల । పరధనకాంక్షగల్గి పరబాధలొనర్పుత నెంది న ... । పరపతి మీరనెప్పుడు నబద్ధములాడిన సత్య హీ నులు । నరకమెయిల్లుగా ననుదినంబును గుందుచునుం దురింతయుం॥ ౩౨

చ॥ మును శ్రీనివాస పురము మోదముగా మరియూ ... బాధయా । పసుపదిమిక్కిలాసలను పట్టుగనొందిచరిం చము ఖమా । ననువుగసూచకంబులొకయంశలుగూడ

పరిగ్రహింసయా । నెనసిటుయుత్తమాధమవునీతు లెరిం
గి తెలంగధమణామా॥ 33

క॥వాసిగధనధాన్యంబులు । నాసలువిడుచుండిమిగు
లనా ప్తులయందున । పాశముగోసినవారికి । నాసించ
దుకమణామేదినమ్ముముధాత్రిన॥ 34

క॥కామవికారము లెల్లను । ప్రేమాతిశయమ్ము లెల్లప్రి
యమభిమాన । వ్యామోహపాశములువిడు । నామసు
జుడుమోహికాకయాత్మవిదుండౌ॥ 35

క॥మోహంబునగ్రూరతయగు। మోహంబునద్రోహ
బుద్ధిమొనయుసుమరియున । మోహంబునసన్నుశయా।
మోహంబునిహపరాదిముఖ్యంబునగున॥ 36

గీ॥మోహరసికుండుసామ్రాజ్యముఖ్యదతడు । మో
హరసికుండుసర్వజ్ఞమూలుడతడు।మోహరసికుండుసర్వస
మ్మోదపరుడు। మోహరసికుండు దేవతామూర్తియతండు॥

క॥హింసింపుజీవుజీవిని । హింసించియు సంద్రియా
ద్యహితములకెల్లన । హింసపదలిదేహమునను । హిం
సించినవాడె మోక్షహితుఁడై పరగున॥ 37

గీ॥ఇట్లుగాక నెభువిలోన నెన్నిపాట్లు । పడ్డలౌకిక మే
గానిపరముగాదు । వేదవేదాంతవిధములవిభవమెఱిగి।
సాధుసాంగత్యములజేరసౌఖ్యమమరు॥ 38

ఉ॥ సాధుజనాదిసజ్జనులసంగతిజెందుటమూర్ఖవాది
రీన । వేదనకర్మజాలములు పీడగదిరగవచ్చునిక్కలిన।
సాధకవృత్తిజెందిపరసౌఖ్యము జెందగవచ్చుకాలికా। మే
ధరనన్నుతీసముననింపుగనీరముగల్గురీతిగన॥ 40

నాలవసాధనంబగు నీనాలవసాధనంబెట్టి వారు నెఱింగి నస్వస్వరూపులై సర్వాధికారంబు జెంది సాత్వాద్వైతస్వ రూపులై లోకంబున జెలంగుదురని మఱియునిట్లనియె॥ *

ఉ॥ మాయ జగంబు మక్కువలుమాకవియేటికినంచు సత్తుసా। పాయమునంటుదీర్చి ఘనభావికవై వపదానుకూలము గా। గాయముఖద్వను ల్వీడి చికారణమై నటు వేదవేత్తలా। న్యాయమెఱింగిసద్గురునినంటి నసద్గతి జెందిధీరుడా॥*

సీ॥ కారణత్రివిధాంశకాస్పదంబగు దేహమింద్రియములకొంకుమొదలివెల్ల। శబ్దాదిరసములు చెలగనంతఃకరణప్రాణపంచాంశసుప్రభలను। కారణపదచిత్తుకలహాంసరజుతెమోగుణముఖభ్రమలుతాగుంపులెల్ల। శపనమాదిఖ్యాతి సరణిసంసారాదివిశ్వదైవానిదివేట్కతోను। తెలసి సంకల్పములువీడ్చిధీరుడగుచు। నిల్లుగాలుచునుండంగనింటివారు। బయలుదేరుటయెట్లనోంబారియతడు। పరమగురుజేరి తెలగను తెరవువెదకు॥ ౯౭

గీ॥ మాయలోకాదిభ్రమలెల్లమరిచితాను। స్వస్వరూపోపదేశంబుసరణిజెంది। మన్నవాడగుధన్యుడునుర్వియందు। వీని వెనువెంటనే వేళనేనయుందు॥ ౯౮

గీ॥ నేనుగల్గినస్థలమందునిత్యశుభము। మిగులనానందమునుజెందినెగడుచుండు। నేనులేనట్టిస్థలమునసిరతమేద్పు రౌరవాదికనరకంబురమణివినుము॥ ౯౯

గీ॥ తెలియనటువంటిసూక్ష్మంబుతెగివిదెలిసి। పరమసుఖమాదితమలోనుప్రతిభగాంచి। దృష్టికగువస్తువనియెల్లదృశ్యమనుచు। నిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవలయు॥ ౧౦౦

గీ॥ ఎవ్వరెవరు మిగుల నేలీకునుండిన। వారు వారుగూడి
వక్కటైన। నాను జూడ జూడ నాత్మ యందెవ్వరు। గానరా
రు నెరుక గాకవినుము॥ ౧౦౧

గీ॥ ఎఱుకకన్న సంభ్రమే లోకమున లేదు। ఎరుక నెవరి
కెరుకయుండు నెందు। వెలయు నెరుక నెరుగ వేదాంతులకు
గాక। కతమమూఢులకును గానరాదు॥ ౧౦౨

ఉ॥ మూఢులంబులు లేపపన మొక్కటిజేసియు ఘర్మ
తామలకా। జాడలునంట కూర్చియు లజాలయునై పరసంగి
నాముడై। వేడుకతోడ భోగములు వేమరుగూడిన వారె ధన్యు
లౌ। వారె సమష్టి భావితులు వారె పరంపర యోగివర్యులౌ॥

గీ॥ యోగిమహిమలు జగతిలో నుండు నిట్లు। జెప్ప నెవరికి
మిక్కిలి శక్యమౌనె। నిందు నెందున నుండి తాసిద్ధిదయుగ
జెందియుండును వారిమేల్ చేష్టలిలను॥ ౧౦౪

వ॥ మరియు లోకంబున యమనియమాసనప్రాణా
యామ ప్రత్యాహార ధ్యాన ధారణ సమాధులయిన నష్టాంగ
యోగంబు లోకనిష్ఠలు ప్రతిష్ఠించె తద్విపరంబు యమం
బున నహింసయు సత్యంబును అస్తేయంబును బ్రహ్మచ
ర్యంబును అలస్యంబును శుయంబును త్రిదియంబును ని
తాహారంబును శౌచంబును ననదశవృత్తులు బొడగన వా
రి నిశ్చయం బెట్టిదనిన త్రికరణవృత్తిగా సకలజీవహింసలు
సేయకుండగా జ్ఞానంబున నాత్మ నశించదం దెరుక నెరుగ
యహింసయనఁబడును వాస్తవ్యము నినదిరిని ప్రత్య
క్షముగా జూడబడి పలికి సర్వలోకంబు బ్రహ్మమయంబని
యొండు సత్యమనంబడును పరధనాపేక్షయు లేకుండ జ్ఞానం

బుననాత్మానాత్మయనియెంచనిదే ఆస్తేయమనంబడును
ఋతుకాలంబున స్వస్త్రీనైననుంగూడక జ్ఞానంబునతా
నే బ్రహ్మమయంబనియెంచనిదే బ్రహ్మచర్యమనంబడును
సకలజనంబులు పరమార్థంబుజెందవలయునని కోరుటేద
యయనంబడును భార్యమొదలయినవారినిశత్రువులుగా
జూచుటయే ఆరుస్వమనంబడును శత్రువులుబాధించినమ
నంబున నిశ్చేష్టితంబుగానుండుటయే క్షమయనంబడును
వేదార్థంబులుదెలిసి సంసారవిరక్తినింజెంది సుఖంబని
జ్ఞానంబునతానే బ్రహ్మంబనిదేహంబు నేనుగానన్నదే ధృ
తియనంబడును అధికంబుకొంచంబుగాక సమంబుగా భు
క్తిభుజియించుటయే మితాహారంబనంబడును దేహమును
జలంబునగడుగగా బహిశ్శౌచంబనంబడు జ్ఞానంబునస్వ
స్వరూపంబుజెందుట యంతశ్శౌచంబనంబడు నిట్టిద్విప
దంబులునెరుంగుటశౌచమనంబడును మరియునియమంబు
న తపస్సుసంతోషము ఆస్తిక్యముధ్యానము దైవపూజ
సిద్ధాంతము లజ్జ మతి జపము వ్రతము ఇట్టిదశవృత్తుల
భావంబెట్టిదనిన దేహంబుకృశింపజేయుచు నాత్మధ్యా
నంబుచేయుట తపమనంబడును సుఖదుఃఖంబులుసమంబు
గాజూచి యిహపరంబులుగోరక ఆత్మసందర్శనంబునొందు
టయే సంతోషమనంబడును శ్రుతిస్మృతివాక్యార్థంబులను
విశ్వసించుటయే ఆస్తిక్యమనంబడును వాస్తవ్యంబుగా ధ
నంబార్జించి బ్రహ్మనిష్ఠాదులకు నభ్యాగతులకునుపకృతిజే
యుటయే దానమనంబడును త్రిమూర్తులకు వర్ణత్రియత్ర
లశక్త్యనుసారముపూజించుటయే దైవపూజయనంబడు

ను వేదాంతసిద్ధాంతశ్రవణాదులు గురుముఖంబుగానివి
పించుట వేదసిద్ధాంతమనంబడు లౌకికమందును వైదిక
మందును దుర్మార్గవృత్తులకుజడుసుటయే లజ్జయనంబడు
ను వేదశాస్త్రంబులు మొదలయినపుణ్యపదంబులాలించు
టయే మతియనంబడును పాశుపదార్థవ్రతంబును శిరోవ్ర
తంబును అత్యాశ్రమవ్రతంబును వేదంబునజెప్పిన మంత్ర
పూర్వకంబునుపఠించుటయజపంబనంబడును పరబాధలు
ను పరస్త్రీనిస్పృపరధనాపేక్షయును కఠినవాక్యములును
నన్రృతంబులును వికల్పాకృతులునువిడిచి మనంబున నరిష
డ్వర్గంబుంబాసి దేహాధ్వనులు మరిచినదియవ్రతంబనంబ
డున. ఇట్లునియమంబులేర్పడి మరియునాసనంబన స్వస్తి
కము గోముఖము పద్మము వీరము ఖేచరి భద్రము ముక్తము
మయూరము కుక్కుటము సుఖంబుననదశవృత్తులతోబా
డగనె వాటినిర్ణయంబెట్టిదనిన రెండుతొడలక్రింద రెండు
పాదంబులుమడిచికూర్చుండిన స్వస్తికమనంబడును గుద
స్థానంబున రెండుమడతలుజేర్చి మండివేసికూర్చుండి రెం
డుబాటనవ్రేళ్లు రెండుహస్తంబులతోబట్టిన గోముఖమ
నంబడును రెండుతొడలమీద రెండుపాదంబులుమడిచి
కూర్చున్న పద్మమనంబడును వలపటితొడయందు వెలుప
లిపాదంబుమడిచి పురముదీర్చికూర్చున్నవీరమనంబడును
గుదస్థానంబున రెండుపాదంబులుమతముదీర్చిరెండమమో
చెయ్యి మోకాలునునిలిపి హస్తంబువిరిచి గడ్డంబుననాని
నాసికంబునజూచుట ఖేచరియనంబడును గుదస్థానంబున
రెండుపాదంబులుగామలిచి మతమువేసి రెండుపాదంబులు

రెండుహస్తంబులతోఁగదలకుండఁబట్టిన భద్రమనంబడును ఎడమకాలిమడమ గుదస్థానంబుననదిమి కుడికాలిమడమ దానిక్రిందంజేర్చికూర్చుండిన ముక్తమనంబడును రెండు మోఁకాలులుపట్టనదిమి రెండుహస్తంబులుభూమినాని కాళ్లువాది శిరస్సుయెత్తించికూర్చున్నమయూరమనంబడును గుదస్థానంబున రెండుమడమలుజేర్చి గొంతుకూర్చుండి రెండుహస్తంబులతో రెండుపాదంబులానిరొమ్మునగ్గి శిరస్సుకొంత్తించికూర్చున్న కుక్కుటమనంబడును తానుసౌఖ్యంబుజెందబడ్డటువంటి సూక్ష్మంబుగని దృఢంబుగానుండునదియేదియో అదిసుఖమనంబడును ఇట్లు ఆసనంబులేర్పడియె మరియుప్రాణాయామంబన సగర్భంబను ధ్యానంబున వాయువుబంధించుటయును అగర్భంబనధ్యానము లేకవాయువునుబంధించుటయును ఇట్టిద్విపదంబులు రేచక పూరక కుంభకంబులతోఁబ్రవర్తించుచుండు తన్నిర్ణయంబెట్టనినన రేచకమన వాయువువిడుచుట పూరకమన వాయువునెక్కించుట కుంభకమన వాయువునిల్పుట ఇట్టిక్రమంబులనెరుంగుట ప్రాణాయామంబనబడును మరియు ప్రత్యాహారంబన సర్వేంద్రియవ్యాపకత్వంబులు మనంబునంజలింపక లక్ష్యంబునిల్పి నిత్యకృత్యములు పరబ్రహ్మారాధనంబునజేర్చి యాత్మతానన్నదియేదియో అదిప్రత్యాహారమనంబడును మరియుధారణంబన తనలోనున్నపంచభూతంబులువెలి మహాపంచభూతంబులనెంచి మరిపాదములనుంచి మోఁకాలుపర్యంతము పృథివ్యంశంబున జేరి బ్రహ్మభాగంబయ్యె మోఁకాలునుంచి నాభిపర్యంతము జ

లాంశంబునం జేరి విష్ణుభాగంబయ్యె నాభినుండి వక్షస్థల
పర్యంతము నగ్న్యంశంబున జేరి రుద్రభాగంబయ్యె వక్ష
స్థలంబు మొదలుకొని భ్రూయుగపర్యంతము వాయ్వంశం
బునం జేరి యీశ్వరభాగంబయ్యె భ్రూయుగంబు మొదలు
కొని శిరస్సుపర్యంతము నాకాశాంశంబునం జేరి సదాశివ
భాగంబయ్యె మరియు మనస్సుకు చంద్రుండును శ్రోత్రంబు
లకు దిక్కులును భుజంబులకు హరియును వాక్కునకు నగ్ని
యును గుదంబునకు మృత్యువు నుపస్థంబునకు ప్రజాపతి
యును త్వక్కునకు వాయువును నేత్రంబులకు సూర్యుండు
ను జిహ్వకు వరుణుండును నాసికంబునకు భూదేవియు నని
దేవతలును తనలోనిట్లని దెలసి దేహాది ప్రపంచకంబయి
పంచభూతంబులను మహాభూతంబులం జేర్చి మహాభూతం
బులను మాయను జేర్చి యామాయ నాత్మస్వరూపంబున
జేర్చి తాను చిన్మాత్రుండయిన యెరుక నెరిగినది యద్దియో
అది పరమధారణంబనంబడును మరియు ధ్యానంబన [illegible]
సంబు తత్స్వరూపంబుగా భావించి చలనంబులుడంచి దేహాతీతం
బయిన స్వస్వరూపంబు చిన్మాత్రంబు తానే యనిభావంబు
నెరింగిన పరమధ్యానంబనంబడును మరియు సమాధియం
దున నేను దేహంబునుం గాను సాక్షాత్పరమేశ్వరుండ నైన
యని నిశ్చయించి అండపిండబ్రహ్మాండంబులను వెలిపంచభూ
తంబులం గలిపి యాభూతంబులను అపంచీకృతభూతంబుల
గలిపి వానియంశంబయిన తన్మాత్రలు మాయను గలిపి యా
మాయను ప్రత్యేకాత్మను గలిపి తానే యాత్ముండయి నేనే
బ్రహ్మంబు వేరువినా వేరొకటి లేదని తెలిసి ప్రణవస్వరూపం

బయిన పరమేశ్వరుని త్రివర్ణంబులుగా భావించి యామూ
డువర్ణంబులను ఋగ్యజుస్సామవేదంబులని భావించియం
దునాదంబే యాధారంబుగా భావించి యామూడువర్ణం
బులే బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులుగా భావించి యానాదం
బే కారణాత్మగా భావించి యామూడువర్ణంబుల మూడ
గుణాలుగా మూడులోకంబులుగా మూడవస్థలుగా మూడు
స్వరంబులుగా మూడుస్థానంబులుగా మూడుకాలంబులు
గా భావించి అకారంబు నుకారంబునం జేర్చి యుకారంబు
మకారంబునం జేర్చి మకారంబే నాదంబునం జేర్చి యానా
దంబు మాయను జేర్చి యామాయను జీవునిలో చేర్చి యా
జీవుని యీశ్వరునిలో జేర్చి యీశ్వరుని నేనే యన్నట్లుగా
భావించిన పరమసమాధి యనంబడును అనిమరి యామా
యలోకంబు మనోవికారంబుగావున మనస్త్యాగంబు
చేయవలయు తన్మనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ కారణం
బుగ దెలియవలయు॥ ౧౦౫

అనిన బార్వతి యిట్లనియె.

క॥ గురుడనగ నెట్టివాడో। గురుతుగ మరి వాని యొక్క
గుణచర్యలు నా। కెరిగింపుము దయతో నుత। పరమేశ్వర
యతని యొక్క పద్ధతు లెల్లన్॥ ౧౦౬

అనిన యీశ్వరుం డిట్లనియె.

క॥ గురు రాజమంత్రసేవన। కరమరుదుగను త్తరింప క
రణలతులుగ। దొరిగించుము యోగంబును। బరిపక్వము గాక
వారి త్రాంతులు చనునే॥ ౧౦౭

గీ॥ కారణాదిగురునికరుణఁగల్గినసిల। కర్మజాలమెల్ల
కడకుబారు। బారియమరివివిధభాగ్యులై వారలు। ముక్తి
నొందగలరుముదముతోడ॥ ౧౦౮

ఉ॥ ఈధరయందుజన్మములునెన్నిటులెత్తినతల్లిదం
డ్రులున్। సోదరబంధువుల్గొమకుపొందుగగల్గుదురెల్లవారు
తా। వేదనదీస్ఫుసద్గురుడు వేడినజిక్కడుజిక్కినంతనే। భేద
ముదీకులోకముసవెంపుగముక్తినినొందునాతడున్॥ ౧౦౯

క॥ గురుముఖమొందనివిద్యలు। పరికించుటబోవనెందు
ఫలితములనునే। నెరవుకుర్రావవియెప్పుడు। నరుమగబ్రహ్మో
దులకునునబ్బవుధాత్రిన్॥ ౧౧౦

గీ॥ నావలేనియట్టివరిప్రయాణంబు। పంటకాపులే
నిఫలముగీలి। కర్తలేనిగృహముకలిగినమాడ్కిని। గురు
వులేనివిద్యకూడదెందు॥ ౧౧౧

చ॥ గురుకరుణాప్తిలేకయెునకూడదుభక్తియుదైవ
మందునన్ వరముగసాధుసంగతినువర్తనజాడతెరుంగ
జేయుబో। నెరయగమానసంబుదగనిల్పక శాంతమునొం
దదెప్డుతా। నేరయగదన్నుదాగనకయోగియుగాడిల
బాలికామణీ॥ ౧౧౨

గీ॥ కాయశౌచకమెల్లనుకడకుద్రోయ। కున్నచిత్సౌఖ్య
మనుభవమొందదెప్డు। డీషణత్రయభావంబునెడలకున్న।
పరమతత్త్వార్థభావంబుపట్టువడదు॥ ౧౧౩

గీ॥ గానవిభువంటిమర్మంబుగట్టిగాను। పరమగురుకృప
నెవడేనియెరుకునతడు। ముక్తిసౌఖ్యానుకూలంబుమొనసి
యుండు। బరగజ్ఞానాధికారియై ప్రబలగాంచి॥ ౧౧౪

పంచరత్నంబులు.

మ॥ భువిలోనేపదభక్తిమానసములోబూర్ణంబుగా
నెంచుమా। నవబృందంబులుగోరుకోర్కెలొసగున్నాక
ద్రుమంబైనతా। రవినీడించుహిమంబుమాడ్కికలుషవ్రా
తంబులుంబాయనౌ। భవభీమాఖ్యవిరించిసన్నుతశివాభా
వజ్ఞచింతామణీ॥ ౧౧౫

మ॥ రవిచంద్రామరసప్తసాగరధరారామాద్రిదిక్పా
లకుల్। భవనాశీగయతుంగభద్రయమునాభాగీరథీకృష్ణవే।
త్రవతీమన్తథపుణ్యతీర్థమఖిలవ్రాతంబునీరూపమౌ।భవనా
మాఖ్యవిరించిసన్నుతశివాభావజ్ఞచింతామణీ॥ ౧౧౬

మ॥ జవసత్వంబులబొంగిమానవులుదుశ్చర్యాప్తిబా
పాత్ములై। భవరోగాధినిమగ్నిపోమరిలలోభాసిల్లగాలేక
యా।దపగొన్నట్టిధంబునుందురుగదాధర్మాత్మనిర్గానకే
భవభీమాఖ్యవిరించిసన్నుతశివాభావజ్ఞచింతామణీ॥ *

మ। నవరత్నేశసఖుం[illegible]జనాన్నందుండవై ము
ఖ్యమై।సవనధ్వంసివిధాత్రిలోచనుడవై శోభ్యాఢ్యుడవై శూ
లివై।వివిధోల్లాసుడవై విలక్షణుడవై విశ్వంబుబ్రోచెదవో।
భవభీమాఖ్యవిరించిసన్నుతశివాభావజ్ఞచింతామణీ॥ ౧౧౮

మ॥ భువనాధ్యక్షభుజంగభూషణకృపాపూర్ణాప్రస
న్నామరా।వివిధాశకవిజ్ఞానభూషణయుతావిజ్ఞానదీపాం
కురా।ధృవగాంభీర్యసురాద్రిపాపికకృపాదృష్టిందగన్బ్రో
వుమీ।భవభీమాఖ్యవిరించిసన్నుతశివాభావజ్ఞచింతామణీ॥

మాలిని॥ విమలసుగుణవర్తీ వేదవేదాంతమూర్తీ। శమిత
నతజనార్తీ సర్వదిక్పూర్ణకీర్తీ। ప్రమథగణనృపాలాధరప్రసం
ధానశీలా। యమితసుఖవిశాలాయర్భకానందలోలా॥ *

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్విశ్వనాథకరుణాకటాక్షలబ్ధకవితా
లక్షణుండగు విశ్వకర్మపంచానన సువర్ణక గోత్ర పవిత్ర
మండూరువంశాబ్ధిసోమ అప్పయ్యపుత్రరత్నదీక్షితవీరనా
మాత్యయోగి ప్రణీతంబైన శ్రీపరబ్రహ్మానందబోధంబను
మహాప్రబంధంబున దీశ్వరుండు సర్వప్రపంచాదిలక్షణంబు
మనంటకుటగాఁజెప్పి తన్మనోసంశయంబులుదీర్చి కారణా
ధికంబైన తత్స్వరూపసంధానంబువొందుటకు నీశ్వరుని
తోఁజెప్పుటయు నీశ్వరియామాయామహామాత్మ్యధర్మకర్మమ
నస్త్యాగవిరక్తులవా కారణా చార్య విశేషంబులం దెలిసి
కొండెనన్నది ద్వితీయాశ్వాసము॥ *



శ్రీ ర స్తు.

పరబ్రహ్మానందబోధము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీకంఠాగిరిజాధిపాపురహరా శృంగారగంగాధరా। పాకారిప్రముఖామరార్చితపదా పాపాద్రభంజంఝానిలా। లోకేశారిపునాశకేశవసఖాలోకత్రయీసన్నుతా। రాకేందుద్యుతిగాత్రనిర్మలమనోరాజీవగోత్రాధిపా॥ ౧

వ॥ దేవా నీవు ప్రసాదించినమహావాక్యంబు లాకర్ణించి దయానందభరితహృదయారవిందనై తి సర్వప్రపంచాదిధర్మకర్మంబులు దెలియనయ్యె పరబ్రహ్మస్వరూపం బెవ్విధంబుగ నభ్యసించి పరమాధికారంబును సకలజగంబు లెట్లొందిరో యని మఱియు నిట్లనియె॥ ౨

క॥ పరతత్త్వానుభవంబులు। వరముగ మోక్షానుకూలవర్తన లెల్లన్। సరవి నెఱిగించి మిగులం। గరుణను నను బ్రోవుమయ్య కాశీనాథా॥ ౩

వ॥ అనిన పరమేశ్వరుండు పార్వతి కిట్లనియె సావధానచిత్తంబున నాకర్ణింపుమని యిట్లనియె॥ ౪

ఉ॥ శ్రీకర మొప్ప గాఁ బ్రముచిత్తము సంశయముల్ల దీర్చుకో। ప్రాకటయోగధర్మములభావము లెల్లను నీకు జెప్పెదన్। చేకొని వాటి పద్ధములు శీఘ్రము తక్కక నిర్గుణాత్మనై। లోకవువాంఛ లన్ బరిబిలో వెలి వెల్గుము నీవు కాళికా॥ ౫

సీ॥ చేకొని జ్ఞానంబు చెల్వొంది శివగుణంబు లిజనస్థలంబు నవివశుడగుచు। పద్మాసనుండయి ప్రార్థించుతనయిష్టదైవం

బునను చాలదలచిదలచి। గాయిత్రి మొదలైనఘనమంత్రత
తులెల్లజపించిమిక్కిలిజపఫలంబు। బ్రహ్మార్పణంబుగాబ్ర
స్తుతించియుధ్యానముద్రభావంబునముఖ్యమయిన। యను
భవంబులుజెంది యిట్లనుదినంబు । నుండసంసారికన్నను
హోత్తములుగ । యోగికన్నునధములై యుర్వియం
దు । బరగమంత్రాధికారులపద్ధతియిది॥ ౬

సీ॥నాసికాగ్రమునగ్రగన్నదృష్టియుమనిల్పి చూడబడి
నదానిజూచుచుండి । కర్ణముల్ రెండునుకరములచేమూసి
నాదానుసంధానమూదజేసి।వేణువుశంఖంబువీణతాళం
బునఘంటజల్లరిమ్రోలగర్జలొప్ప । భేరీమృదంగాదిభీమమ
హాధ్వనులమరికగాగనుక్రమముతోడ । నిట్లుదశవిధనాదం
బు తెలమివినుచు । మనుపమగ్నతజెందించి మమతలుడిగి।
యుంచునుత్తమమధ్యంబునొందియిలను। జెలగుచులయయో
గిచర్యలిట్లలరుపడతి॥ ౭

సీ॥తొండముకాలిమడమయిదిగుదస్థలమునవిల్పించి మరి
చాలనిపుణతగని।కుడిమడమబొడ్డునకుదురుగామరిజేర్చిగ
కమునకొమ్మునై గానుస[illegible]బుముక్కుకొనకుకర్ణముల్
చేతులదిగబెట్టియుంతయుభీతిపడక । వాయువురేచించివల
పూరకుంభకకుంభించినిటలాగ్రకుండలమున। జేరిమటియు
మనుభ్రూమధ్యతెలసుజ్యోతి।నందుజేర్చునిల్పియానందమొంది।
పరమహంసయోగితొక్కయిప్రాభవమున। జెందిదేహాది
బద్ధులుజేసుకొనును॥ ౮

వ॥ ఇట్టిమంత్రలయహఠయోగంబులలో రాజయో
గంబుప్రశస్తంబుగా జీవన్ముక్తిపదంబై యుండుటచేత రాజ

యోగంబు సాంఖ్యతారకామనస్కంబులతో బ్రవర్తించు
చుండు తద్వివరం బెఱింగించెద సావధానింపుము॥ ౯

ఉ॥ కారణపంచవింశ్యధికారిపరంపరబ్రహ్మరూప
మై। నేరుపుతోడ నేత్రములనిల్పి చెలంగెడు మనన్నతెల్విని।
పారగనొందిదైవము మహత్త్విదలంపనభీష్టమొప్పదుగా। గా
రవమొప్పగా మదినిగట్టిగనమ్మినసాంఖ్యరీతియా॥ ౧౦

వ॥ మరియు శ్వేతరూపంబైన పరమాత్మస్వరూపంబున
దివ్యశక్తి మాయోపాధికల్పితంబున సర్వప్రపంచంబు చిత్రం
బుగా విశేషంబున గోచరించి యుండునట్టి యా జీవాత్మ
లంబున శాశ్వతంబని ప్రాజ్ఞరూపంబైన పరమాత్మాస్పదంబు
లు శాశ్వతంబని యెఱుంగుట సిద్ధాంతంబు దిపార్వతీ॥ ౧౧

క॥ ఈరీతని వేదార్థం। బారూఢిగ దెలియబడియె నా
ర్యుల చేతన్। వైరాగ్యప్రకృతిస్థితి। ధారాళముగాగ లో
కధర్మము లెల్లన్॥ ౧౨

క॥ తెలిసి యిటు యోగాభ్యాసము। ఫలసిద్ధులను బొందినవా
రు ప్రావీణ్యతనున్। విలసిల్లి యిలలోకంబున। సలలితమో
క్షాక్షరసౌఖ్యసంపదగనిరో॥ ౧౩

వ॥ అనిన పార్వతి యిట్లనియె.

క॥ సాధకవిధములు నెట్లగు। శోధనములు జేసి యెట్లు
పొందుగభువిని। వేదార్థులగుటయెట్లగు। సాదరముగ జె
ప్పుమయ్య సజ్జనవినుతా॥ ౧౪

వ॥ అనిన పరమేశ్వరుండు పార్వతిని వీక్షించి సావధా
నచిత్తమ్మున నాకర్ణింపుమా యని యిట్లనియె॥ ౧౫

క॥ లక్షంబులు లక్షించెడి। లక్షణములు ధాత్రియందు

లక్షలకిరవై। సాక్షిగ ద్రివిధాంశంబుల । లక్షణములుగల్గి
యుండులావణ్యముతోడ॥ వ॥ అవిరాట్లనన్నను॥ ౧౬

సీ॥ కనులు రెండు తమము గదియ మూయుచు మరినాసికా
గ్రమునందు నాటు దృష్టి। నిల్పిన సమవసనిజపదాంశంబుంద్రు
లక్షణార్థమ్మయి యాలక్ష్యమెఱుగు। నమల నేత్రద్వయమర్ధాంశ
మిళితంబు మూపు తెనాసలను జాతి పరిచి । పాటింపనిదృష్టి
పాడ్యమిలక్ష్యంబు లక్షణంబు తెలుంగు లక్షణముగ । నేత్ర
ములు క్రిందు మీదుగా నిక్కబెట్టి। చూపుభ్రూయుగమందు
నమూటివరిచి। లలనయిటువంటి పూర్ణిమ లక్ష్యమెఱిగి । సల
లితానందసంపత్ప్రపాదమొందు॥ ౧౭

క॥ కన్నులదృష్టియు తెదిరిన। యన్నగ చిత్తంబు జెమరుప
వనము జెదురుగా। దిన్నగ లక్ష్యము జెదురును। నన్నా గురు
దీక్ష మొదలైనాడే చెదురుగ॥ ౧౮

ఉ॥ ఆసనశీలులయ్యు మరియంతరదృష్టి నిభాతికా త్రి
న। భ్యాసబహిర్ముఖంబునను పైగడ సద్గురు చింతయొప్పగా।
జేసియు మంత్రపూర్వకము చిత్తమునందు స్మరించి కీర్తితో।
వాసిగ నిష్టదైవము కవర్తన నెంచినలక్షశుద్ధియా॥ ౧౯

క॥ మనముగ దృష్టిని నిల్పిన। నను వుగ నాత్మను జనించు
నానార్థములు । గనుపట్టు నివియు మిక్కిలి । పను పడి
మది నెరుగు మింక పద్మదళాక్షి॥ ౨౦

సీ॥ పంచవర్ణంబు వన్నియ పసిడి చందంబు నబున్న మువె
న్నెలపోల్కగాగ । వలనవరత్నంబు నాభానరీతిని వెలుగు
దీపంబు నవిధముగాను । మినమినమెఱసెడు మెరుపులవలె
తటసిబిభుని ధనుశ్శాఖ విధముగాను । మంచు మండలరీతి

మఱియొండచంగంబుమొంద్రై నహాగవశేమిణుగురట్లు। కదసి
కమ్మి నగాఢాంధకారమువలె। సురులుమునులుచుక్కలు
శక్రభమగను। నదులుగిరులునుతరువులుమనరులునగుచు।
వివిధమాయాదిదృశ్యంబువిశ్వమంత॥ ౨౧

గీ॥జేవియిటువంటిపద్ధతితెలుగుచుండు। వేదవేదాంతు
లునుదీనివెలయనెరిగి। సకలమాయాప్రపంచాదిసౌఖ్య
ములును। విడిచినిర్వాణపదమునవెలసిరబల॥ ౨౨

క॥నిరతమునిర్గుణరూపము। కరమరుదుగనొందినిరా
కారంబగుచుగా। కరణములుచేష్టలడచియు। బరువడిమరి
రాజయోగఫలమికగనుమా॥ ౨౩

ఉ॥రూపునజూపుజూచుమనుపొంపునముక్కుకొనంద
గిల్చినగా। జూపుమనంబునొక్కటిగజొప్పడజేసినచిన్మనం
బులం। జేపుగవెల్గురగా బయలునింపుగనీమదిగానవచ్చు
నా।ప్రాపునజాడజాడనటుబ్రహ్మమునీవయివెల్గుబాలికా॥

ఉ॥ నాదముకర్ణసీమవెలినాదముతోమతిజేర్చినిల్పు
గా। నాదుభరించుమిక్కిలిననారతముందగనాలకింపగా।
సాదరతగామనస్థిరతజాలనిరామయమొందనత్తరి। స్వేర
పదార్థమెల్లమరినింతుగగానగవచ్చుబాలికా॥ ౨౫

క॥ పరమపదార్థంబీగతి। పరికించినమాధియందు
బరిపూర్ణముగా। నెరుకమరుపెంతలేకను। నెరయగ
మరినిగుడుబాలనీవైయుందుగా॥ ౨౬

గీ॥ఎరుకలేకయున్నపర్వంబునెరిగిసుఖము। నొందియును
జీర్ణమాసలోనొలలాడు। మనసుబ్రహ్మంబులోజేర్చిమ
గ్నతగని। యోగభోగంబునొందుమీయువిదనీవు॥ ౨౭

గీ॥ సతతమిాకీలెరింగిమదిశాంతమొంది। దేహాజడభా
వికములును దెలిసివిడిచి। పావనంబైనచైతన్యపరమపద
ము। నొందినుఖియించుపార్వతీయొప్పమిాఱ॥ ౨౮

గీ॥ తెలివిచేతనుతెలివినితెలిసిపరము। నొందవలెచిత్త
విశ్రాంతినందముగను। సర్వవిభ్రాంతికమ్ములచలనమడచి।
పరముసీవయినిర్మలపదముజెందు॥ ౨౯

క॥ సమరసపదమునుదెలిసియు। విమలంబుగరా
జయోగవిభవముసొందగ। దమమునుమిారియుసద్గతి। య
మనస్కమహావిభూతినందుములలనా॥ ౩౦

సీ॥ నియమాదిసద్గుణనియతిభ్రూయుగమందుచూపు
నుమననునుచూటిపరిచి। బంధత్రయంబుచేభావించికుంభిం
చిబ్రహ్మరంధ్రధ్యానపరవశంబు। నొందినిశ్చయకారమొం
దించునత్రిసలలితానందసంసక్తినొంది। యానందమగు
విశ్వమంతయుంవెలుగొందుపరమునీవై యంకుప్రజ్వరిల్లు। రా
జయోగంబుననునిట్లురంగమిారి। తేజరిల్లుమియమనస్క
మోజనంటి। యున్నమోక్షంబుసిద్ధించునువిదనీకు। సతత
మిాచూటిచొప్పునసంచరించు॥ ౩౧

గీ॥ పన్నగామరిపవనంబుఫాలమందు। కొనిపిభ్రూ
యుగమందునచూడజూడ। తామసంబగునిద్రయుదలగ
ద్రోదు। నిద్రయందునసెరచొక్కనెలవుజెందు॥ ౩౨

ఉ॥ నీవిటునిద్రభావమునునిక్కముగామదియానిబ్రహ్మ
ముగా। భావనయందునిల్పిపరభావముతోమతిలీనపర్చి
త। త్కేవలమోక్షసంతతినిధీరతజెందియుదేజరిల్లుమిా। దీ
పధికారివైసుఖముపేర్చ్వనొందుసమాధియూర్తివై॥ ౩౩

గీ॥ పరగ జాగ్రత్స్వప్నతత్ప్రాణిమిగుల । జీవియని ఖ్యా
పమొందియు జెలగునోడల । నందుసుషుప్త్యాద్యవస్థలునవ్వ
రబరగు । నందు జీవుండు పరమాత్ముడై చెలంగు॥   ౩౪

అనిన పార్వతి యిట్లనియె॥

గీ॥ సకలదేహాభిమానత సంచరించు । జీవిపరమాత్ముడ
నిమీరుచెప్పగాను । సంశయంబులు నామదిజాలవోచ ।
యుండెసంశయములు దీర్చు యోగివర్య॥   ౩౫

అనిన యీశ్వరుండిట్లనియె॥

ఉ॥ కావున విశ్వమాయయది కారణమైనయహంకృతిగా
మరిగా । జీవుడు నొందు నాఫలము జెందుచునుండును సౌఖ్య
దుఃఖముల్ । ఆవిపరీతకృత్యములునద్భుతదేశములాదిధర్మ
మీ । భావనలెల్లను ప్రియొకభాతినిజేర్చన హంబుబాలికా॥ ౩౬

గీ॥ జాగ్రతయు స్వప్నావస్థలుగాను । పరగనంతః
కరణముఖ ప్రాభవముల । దేహముఖ్యాభిమానత దిరుగు
చుండి । సుప్తులను జెందవృత్తియు శూన్యమొందు॥   ౩౭

గీ॥ సుప్తులందు జీవసుగుణంబులొందవియు । కరణము
లస్వభావికంబు మరచి । తనకు కారణంబుతగసృష్టులను
భవ । మొందితేజరిల్లుచుండుజీవి॥   ౩౮

చ॥ ఘనముగనన్నివృత్తులును గారణసుప్తులునాత్మగూ
డివా । హినిగనుతెల్వినొందినటయించి సుఖింపుచు దెల్విహీన
మై । మొనసియవిద్యమూలమున మోసము జెందుననట్టివిద్య
యుణా । దనకది కారణంబుగను దాను గ్రహింపకమర్లిబాలికా॥

గీ॥ ఆత్మ కరణములనునాసించిభ్రష్టయ్యో । కరణవృత్తి

చేతగాంచబడవి।వృత్తినడగి నేని వెలయగాదనమది। శ్వే
తరూపమానుదెలియవినుమ॥ ౪౦

గీ॥ప్రాణధర్మంబులివినుమింకపంకజాక్షి। మొదలియం
దునప్రాణవాయువుపసించి। నతతమిట్లభిమానతసంచరిం
చె।గానియాత్మధర్మభావంబుగావుయవియు॥ ౪౧

గీ॥సుప్తిస్వప్నాద్యవస్థల సుక్కుమిగుల।గప్పెకొన్నట్టి
యామాయకారణంబు। మదినెరుంగకమునను ప్తిమాయ
లోనులీనమైనదితెల్వియాలేనిదగుచు॥ అనిన॥ ౪౨

క॥అట్టిసుషుప్తిభావన। యిట్టునెరూపుతెలివిపెరు
గుటమాకుల। బట్టుగజ్ఞానాదికములు। కట్టడలిల దెల్పు
నాథకరుణాసిధిత్వై॥ అనినశివుండిట్లనియె॥ ౪౩

క॥ నీవిప్పుడుమమునడిగిన। భావనదెల్పెదముసీకుప
రమప్రీతిగ। భూవలయంబునబుద్ధులు। నీవువిడిదినుగుణ
మొందునీరజనేత్రీ॥ ౪౪

ఉ॥చాలనుషుప్తిలోమరువుజాగ్రతగామరితెల్విజూఛి
యును। మేలుగజాగ్రతగామునతమేలనిజెందుసుషుప్త్యవ
స్థను। మేరనతేమిగంటిననిమీకనెరింగిపరాకులేకయు। పో
లికవంటిసాధనములూనప్రసిద్ధిగసిద్ధిపార్వతీ॥ ౪౫

మత్తకోకిల॥నిద్రలోపలినిద్రమేల్కనినిర్మలస్థితిముం
డగా। భద్రమానుసుషుప్తికాలముభావనంబునమిక్కిలిన్।
ముద్రచేపరమాత్మగాంచియుముక్తినింగనిపూజ్యులై। భ
ద్రులైయిలనొప్పుచుండిరిభావనాజ్ఞులయోగులై॥ ౪౬

క॥ ఇదిబ్రహ్మవిద్యసూత్రము। పదిలంబుగదీనినెరిగి
భావనయందున। జెదరకమరిసీచిత్తము। కుదురుగనెల
కొల్పనీదుకోర్కెలుదీరున్॥ ౪౭

గీ॥ ఇట్టిపదము నెవ్వ రేర్పడ జెప్పఁగ। జెప్పి రేనియొపకు
జేయలేరు। జేయువారి కెల్ల జెందును మోక్షంబు। పరమ
లాభికిదియుపట్టుపడదు॥ ౪౫

సీ॥ కరణములాత్మను గనిపట్టి మరువక కార్యాపదను చిద్ర
ద్రోచుచుండు। నాపదవేళయం దాత్మలో గరణముల్ దాగి
యుండినమూర్ఛ నగులుచుండు। వెలమితో నాత్మయం దెడ
బాయక కరణముల్ లనకారణవృత్తి దలవుదగులు। తలచిన
మ్మలి జెందుదప్పదిదేహంబు నన్యులందరికిది యరయబడ
దు। ఇట్టిభావన సుజ్ఞానిపట్టుదగిలి। శ్రుతులుచెప్పెడు విధి
యొక్కభావనములు। నేర్చి నెరయోగి పరమున నిలుచు
చుండి। పరమపదవాసియై యుండుపంకజాక్షి॥ ౪౬

వ॥ అదియెట్లన్నను విష్ణుమాయాధికారంబగునయం
తఃకరణోపాధి జాగ్రత్స్వప్నంబులుంగూడి కార్యరూప బ
యినట్టివృత్తులంగల్గుటంజేయ నజ్ఞానరూపంబనియెరింగి
న నిగ్రహించి నేత్రసాధనోపాధివలన సుషుప్తులనువృ
త్తులంగలుగుటంజేసి తత్వజ్ఞానంబున నాత్మ జాగ్రతభావం
బులు సుషుప్తిమూర్ఛలందభేదజ్ఞానస్వరూపంబులం జెంది
కేవలచైతన్యస్వరూపంబునననంటినిరంతరం బెరుక చెదక
మానససాధనంబులుం జేయుచుతదాకారంబున జెందుచు
రాజిల్లియుండ టమహాత్మసాధనంబిదిపార్వతీ॥ ౫౦

గీ॥ రూపు రేక లేకయమేపునన టియుండు। కనగనగరాని
కారణంబు। నిండినిలిచమగును నెరయంగబ్రహ్మంబు। నర
సిచూడుమిపుడు హంసయాన॥ ౫౧

గీ॥ మిన్నునందు పరము మేలైనధ్వనితోడ। నెరవుకండ

నిలుపీనులందు। విన్నవారునదియువిపరీతసంశయ ము
లునువిడిచిమిగులముక్తిగనిరి॥ ౫౨

గీ॥అన్నిటికిమూలమిాధ్యానియందునిందు। బరమగురు
నాథు చేసినిష్టపదముగాంచి। స్వస్వరూపంబుజెందియునగు
గామొందిపరమయోగీంద్రులగురుదురుపంకజాతు॥ ౫౩

గీ॥ఎంతలేసియోగులైనియేకాంతంబు। గాకమానసం
బుకదలవారు। నిదురదెల్వియుక్తినలకొల్పగాలేక। పర
మతత్వమెరుగబడరులలన॥ ౫౪

గీ॥ చిత్రమడగకున్నశివయోగిపదములు। బట్టుబడునె
యెంతప్రముఖులకును। దృష్టినిల్పకున్నదృగ్దృశ్యభావం
బు। గానరాదదెంతఘనులకైన॥ ౫౫

ఉ॥ అంగనసేవుతప్పదమునంవమురా దుగదేహమం
దును ప్రాంగుడబిందునాదములుపూర్ణతజెందినుముక్తినం
దుమరా।సంగముడుదుంచునవిసండడి లేకనునట్టివేళలో
భంగముగాకజాడిపరభావమునొందిప్రసిద్ధిజెందుమిా॥౫౬

సీ॥ నాసాత్రికోణంబువడిమిరంధ్రంబున వాసిగామరి
యుద్దృగ్ద్వయముకూర్చి। మానసంబచ్చటమరలించుమరి
సిల్పిపూరించువాయువుపుష్టమునను। స్వర్తి నప్రణవంబు
సాగిబోరుచుసుంచు వీనులచేదానివినగవచ్చు। మరణకా
లావస్థమదికప్పగల్గియునిశ్శబ్దమునుదోచునిఖిలమంత। నం
తటనుజీవబ్రహ్మైక్యతాంశమునను।బొందమహానీయతత్వం
బులెల్లవిధములు। సతతమిటువంటియానంద సౌఖ్యమె
రిగి। నిర్వికల్పసమాధినినిరుడుమబల॥ ౫౭

గీ॥వనజనయనయింకవినుమొక్కపర్యాయు। మగల

దెలుక నేతుమోదమలర। వన్నెమీరివ్యానవాయువారా
ధార।మందుశెల్లునదియునరయుమికను॥ అదియెట్లన్నను॥

గీ॥నిట్టు నీవుజాడుచిటలంబునందున।బున్నగానురవ
ముప్రబలమౌను। నదియు:నగవినగనైక్యంబుతనువొందు।
భావనంబుదోచుపంకజాతి॥ ౫౯

సీ॥ వాసిగామరివ్యానవాయువుపెకలియువచ్చియా
ధారానవడిగజొచ్చి। యిలనపానునిగూడియిరవుగాభేదిం
చిస్వాధిష్టమునజేరుసాల్పుగాను। కుండలిభేదించికొమరొ
ప్పమణిపూరకమునంటివుష్టభాగంబుజనుదు। నిజసమాను
నిగూడినిమలాలంబుగనుండి నవ్రమష్టభావంబునవుదుదాల్చి।
కదులుబారువిశుద్ధచక్రానజేరి। యిలయుదానముగూడి
యునగ్నిచక్ర। మందునిలిచియనాహతమందునిట్లు। ప్రా
ణితోగూడియమనస్కభావమొందె॥ ౫౯

క॥ ఇదిరాజయోగసాధన। మిదికూటస్థలముపరమ
మిదిబ్రహ్మంబౌ। నిదివేదసారసౌఖ్యం। బిదితత్వార్థలం
బునుమ్మియిదియతపమిలలా॥ ౬౦

వ॥ అనియిట్టిరాజయోగప్రబోధసోపానసౌఖ్యంబు
లుమీరి స్వస్వరూపసంధానవిరాగ వైరాగ్యంబునజ్యో
తిమలయానంద భోగసంపత్కారంబు ప్రావీణ్యతనొంది
చిద్రూపవహంపాదికారంబు మోదంబున సద్గురుస్వామిక
టాక్ష వీక్షణవిశేషంబునం జేరిసకలమోక్షాపదేశ్యంబులు
నొంది దేహేంద్రియాపకత్వంబులుం దభ్రాంతంబునొం
దించి త్వంపద తత్పదాసి పదార్థలంబైన పరమవాక్యా
ర్థంబులును మీరిలక్ష్యభావజ్ఞానుకూలంబున కూటస్థలం

బునటివి బ్రహ్మైక్యభావంబునందెరిగి వేదవేదాంతములంత
త్త్వానుసారంబునం జెంది పరబ్రహ్మస్వరూపంబయ్యె నట్టి
రాజయోగంబున సిద్ధాసనయుక్తంబున నొంది వేదవేదాం
తములతత్త్వానుసారంబులఁ జెందిపరబ్రహ్మస్వరూపంబయ్యె
నట్టి రాజయోగంబున సిద్ధాసనయుక్తంబున నొంది వేదవే
దాంతసిద్ధాంతములయొక్క శాస్త్రోక్తప్రకారంబున నా
చార్యసేవ కానిష్ఠలు సాంగంబుగా దెలిసి ఆశక్తిభావంబు
నొందక చైతన్యస్వరూపంబునఁ జెంది సర్వమాయాప్ర
పంచంబుమరొసి యాత్మతత్త్వార్థభావంబులు దాసిలో వె
లితూవుల ప్రమోదంబైన పశ్యమద్యాయ లక్షణంబున
బవనసంకల్పంబున జేరి బ్రహ్మరంధ్ర ధ్యాన ఘోషంబుననంటి
పంచతత్త్వాదివర్ణంబులు వెంచి యోగనిద్రానుకూలంబు
నొంది దేహాలజ్జాదివాత్సల్యంబులు విడిచి ప్రపంచంబును
మరిచియవస్థాత్రయంబుదాటి శూన్యమార్గంబునఁ జెం
దిగంగా యమునలసంగంబునఁ గూడ మేరు శిఖరంబున
మహాశూన్యాంతరంబున నాలోకించిబుద్ధిచే దెల్పనంటి యా
దెల్పయుండదహాంకారంబులు మరిమత్యతుర్యాతీతం బయిన
యతీత మార్గంబునఁ బ్రవేశించినిరామయ నిర్వికల్పని
ష్ప్రపంచంబైన వెన్నెలసరియించి శివపదానుకూలంబున
జెందువాడవుండు నీలంబుననిజస్ఫటికకాంతి స్వరూపంబు
నగణపట్టి మరియుతన్నావరించిన గాఢాంధకారంబై
నయు గాఢంబునఁ బడద్రోచినచందంబున భీతిగలుగంగ
జేయనాభీతిమయాకారంబునమరిచి యానందంబు నొం
దిప్రియంబున విశ్వంబునను స్పష్టుగా శివబ్రహ్మైక్యాను

కూలంబున జేరి చిన్మయానందవారాశిని మునింగి తెరువు
మఱువు లేనితెరంగున నిజపూర్వోక్తాదిదృశ్యమార్గసోపానం
బులు వలంచి యాత్మైక్యానుకూలంబునొంది తానన్యరూ
పనామాదికంబులు మఱచి దేహకర్మాదికాంక్షలు నుప
శ్రవంబులుందొలిగి యమనస్కంబై నప్రతీక్షణంబుగా బర
మానందభోగంబునొంది నిర్వాతదీపంబుచందంబున వై
ళ్ళునాతెల్వినంటి సాక్షాత్పరబ్రహ్మస్వరూపంబయి జీవ
న్ముక్తిపదంబు జెంది రాజిల్లుమాయిట్లుపార్వతీ॥ ౬౨

ఉ॥ మానుగనిత్సమాధినినిరుట్టుగసౌఖ్యపుసారజ్ఞప్రి
నిన్। బూనిత్రికూటమధ్యమునపాంకముగామఱిదృష్టినిల్పి
నన్। తావిటలాగ్రనాళమునకాలిమిలేమఱివేసుముక్కుగా।
మానితకాంతియుక్తైనదిమండితబ్రహ్మపదేమబాలికా॥ ౬౩

చ॥ ఘనమగునేత్రదృష్టిమఱిగాలిచలింపకఫాలమందు
ముగా। నెనవుగనిల్పనెమ్మదినిబ్రదలంగునుమూర్యరస్మిగా।
గిమపడుభావమందు నటుకాంతిగముక్తిపదామకూలము।
న్మనసిముఖంపుమీనుఖముసీరజనేత్రదిసర్వకాలము॥*

ఉ॥ అందముగానుదత్పదమునంమమునీలిటుసూక్ష్మబు
ద్ధితో। బొందుగయోగనిద్రయొకవ్యాప్తినెరింగియునాదబిం
దులానందమునొందిజీవియొకనవ్యతరైక్యమెఱింగివేడ్క
తో।వందనమాదిగాపరమవైభవమొందిసుఖించుబాలికా॥

సీ॥ సర్వవిషయములసమరసతనెఱింగిత్రిగుణభావిక
ములతెఱవుదెలిసి। పంచేంద్రియంబులపకులునడగించి
పంచాశ్యకళలాకపట్టుదెలసి। యంతనవస్థాత్రయవ్యాపక
మెఱింగిమంచికూటస్థునిమెలవుదెలిసి। కరమరుదుగచిదా

కాశంబుననుమట్టిచిత్తసౌఖ్యానందసీమఁజేరి । పట్టువిడు
పులులేనట్టిబయలుగాంచి । రాకపోకలుగలబ్రహ్మరాజవీధి।
నంమమరిముక్తికాంతనింపొందఁజూచి । యుత్తుకొనిముద్దు
గొనుమపూర్ణేందువదన॥ ౬౬

గీ॥రాజయోగానుభవమునరంగుమీర। నాదబిందుస్వం
స్వకళలునుమోదమలర । నెరుగుచుంద్రికాలములయందు
నేపుమీర। యూడునొకటిగఁజూడుమీముక్తిలలన॥ ౬౭

మ॥పరతత్వానుభవంబునంమమిగులఁబ్రాపిణ్యతంజెం
దియుఁ।గరిమఁమానసవృత్తిబారనిడిసుజ్ఞప్తిఁమరల్పిం
చియుఁ।సరసాలాపవిలాసివెల్గుమదిలోసౌఖ్యస్థితింజెందు
చుఁ। పరమజ్ఞానధురంధరంబవగుమీభాసిల్లుచుఁబాలికా॥

సీ॥ అరకంటికనుదృష్టియాడిబాయకనీవుమూపువెలిని
లోనజూచుచుండు। నిండుపున్నమనాటిపండువెన్నెలవలె
బయలుగాంచుమువరిభావమందు।జిహ్వయజ్ఞప్తితాసీకరం
బునవొందివిషయశూన్యంబయివెలుగుచుండు।కమలపండు
వుగమగలసివెన్నెలబైటజల్లుగానెమరించిసౌఖ్యముగను।
పరమసంతోషసుఖమునభ్రాంతిదీర । నోలలాడుముసీలో
నబాలయిట్లు । సాధకంబుగనీవృత్తిసరిపిదినము। స్వస్వ
రూపంబుజెందుమీసలలితాంగి॥ ౬౯

సీ॥ సూదికాగ్రపుదృష్టిసారదిక్కుంభాకృతివెలిలోను
చూపులోవేడిచూపు। చూపుచూపునజూడసురపరతుల్యమై
కంటికింపుగనిద్రకల్గుచుండు। నిలమూడుత్రోవేలయింటివా
కిటనుంచిబట్టబైటనువొక్కబయలుగాంచు । బయలుబ్ర
హ్మంబనిభావించిమదిలోన గలగనిమేల్కాంచికలసియుం

డు। కోటిసూర్యప్రకాశమెకొలిచియుండ। నట్టనడుమను
ముక్తినెన్నఁదగుపదము । నిలిచిఘనగర్వఁపిధముచేనిగుడు
చుండు। కరగతంబుగనీవిదికనుముచెలియ॥ ౭౦

క॥ తడవేటికినీకింకను । జడభావికములుమవదిలిచై
తన్యమునఁ । విడువకతత్త్వజ్ఞానం । బెడబాయకయ
భ్యసింపుమెప్పుడునీవుఁ॥ అనిపార్వతియిట్లనియె. ౭౧

దండకము.

శ్రీవిశ్వనాథా కృపావార్ధినాథా జగద్రక్షవేధా నుప
ర్వాణమోదా సదా భక్తపూజా చిదానందమాళీలనిర్వా
ణనాథా నిజప్రౌఢిగా త్రాహికాగుండమీసత్కృపావీక్షణ
జ్యోతిచేబట్టి యామాయసంకల్పమైనట్టి సంసారగాఢాం
ధకారంబునుంబాసియుఁ దారపుత్రాదివాత్సల్యబంధంబు
లఁగోసి యాదేహమోహాదికంబైన కాంతారముఞ్జ్ఞా
నజ్ఞానవాక్యోపదేశాఖ్యశస్త్రంబుచేబూని చేధించి
యుఁ లోకధర్మాదికర్మంబు సర్వంబులుఁ దెల్పి శ్రీరాజ
యోగప్రబోధామలారాజమార్గంబునఁ బట్టి సాంఖ్యంబు
నో తారకాజీః తోడఁ మరిఁగూడి సాలోక్య సామీప్య
సారూప్య సాయుజ్య సోపానముల్ దొక్కి నాతెల్విసూ
క్ష్మంబనేడ గ్నిచేబట్టియుఁ ముందునేజేయు కర్మాఖ్య
తూలంబుగారాసి పెంపొందియున్నట్టి యారాశినిఁగా
ల్చి తుర్యాఖ్యవీధిందగంబొచ్చిపోవంగనామధ్య చిత్సౌఖ్య
సంపన్నమానందముంగాంచి మించుంటినోదేవ యేరూపు
నేత్రోవ నేచందమెట్లన్నమీయొక్క దివ్యప్రసాదంబునే
నుది శంభ్వస్థలీమధ్య కుంభాకృతింగూర్చి యాభీణ భీణాది

ఝాంకారముందంటి యాచూపు వెల్చూపు లోఁజూపుమా
డంగ లోకాస్తమానంబునై నట్టిలోకంబునుం గాంచితిఁ
అంతదేదీప్యమానంబుగా నొక్క వెల్గుఁ మఱిఁ గాంచియా
వెల్గుబోధప్రకారంబునఁ దామసంబైనవిగ్రంథులంగించి
యానిద్రమేల్కాంచితిత్కుండలస్థానభేదంబు భేదించిమిం
చుంటినంమఁద్రిపీఠాది పీఠంబునఁ జేదిగాఢాంధకారంబు
లోనున్న జ్యోతిర్మయాకారచందంబు నాముక్తికాంతామ
ణిఁజూచి లాలించి బోధించి తిక్కించి కడఁజూట్కలం
గూడి యానందమొందించు నానీతివాక్యప్రసంగంబులుఁ
జేసి మోదంబుగల్పించి కౌగింటనుంజేర్చి చెక్కిళ్లుముద్దా
డిచేఁబట్టి నాయమ్మ నాబొమ్మ నాముద్దుగుమ్మా నినుంజూచి
తమ్మా నపుఁ గావవేయమ్మ నావాంఛలీడేరె నాజన్మసా
ఫల్యమున్నేటితో గూడె నన్నట్లు నాత్మైక్యభావంబునం
బొంది జ్ఞప్త్యనుసారంబుచే నిట్లుబల్కించితౌ దేవ మీన
త్కృపాబోధ దీక్షాప్రకారంబు సాంగంబుగా స్వామి బ్ర
హ్మంబునే గంటి సాష్టాంగదండప్రణామంబుగావించి మీ
కుఁ మఱిఁ భక్తిచేఁ జాల సంస్తోత్రముంజేతు నో యోగిచం
ద్రా చిదానందసాంద్రా మహాపీఠపర్యాసి జ్ఞప్తిదైర్యానిజ
జ్ఞప్తిపర్యాసమస్తే నమస్తే నమః॥ అని ప్రార్థించితిని॥

ఉ॥ శ్రీకరమొప్పు మీకృపను సేవితి మోక్షపుమోహ
రముఁ। లోకమునందుఁ శ్రేష్ఠముగ లోఁ తను ఖండికాకృతో
ద్యోత! ప్రాకటసూక్ష్మ లింగనిజప్రౌఢతఁ బొందనబ్రహ్మ బోధ
ముఁ। జేకొని జీవితోఽమొఱ చేష్టల నెల్లను బాసితో శివా॥*

ఉ॥ కారణమోక్షలక్ష్మికధికారిఁ నీచరణంబులెవ్వరు।

స్వర్లోకమూటునాస్త్ గనినిల్కడధ్యానముజేయువాడు సం।
సారపువారధిగామిగులచయ్యనదాటిభయంబుపీరితు। త్యా
రణభక్తిజ్ఞానములుగల్గిపరంపరమొందునోశివా॥ ౨౪

వ॥ అనినపార్వతీదేవివచనంబులకు పరమేశ్వరుండు
సంతసిల్లి ప్రియంబుననిట్లనియె॥ ౨౫

క॥ బాలామణినీక్రమములు । నాలోచింపంగనాకు
నత్యంతమయ్యెగా । జాలానీయొకతెగ్వాకి । మేలోకము
దీటురాసుహిమకరవదనా॥ ౨౬

సీ॥ సకలనీతులయొక్క సాంప్రదాయార్థంబు వూనసా
జ్ఞముయొక్కమహలునెల్లి। వాచామగోచరవైఖరివాచ్యార్థ
పరతత్వమూలాగ్రపదములెల్ల। స్వస్వరూపధ్యానసాక్ష్యోప
దేశ్యంబుధర్మంబుమొదలైనతపములెల్ల। పరతత్వజ్ఞానం
బుపాటించిమరిజీవిమైక్యంబులును జెందెనను భవంబు। ని
మిషమాత్రంబులోనీటినిర్ణయములు । దెలిసిబ్రహ్మంబు
నీవయిధీరగతిసి । మరిచియుంటివిజగమునీవుహిమయొం
త । నెంచనైక్యమెయెవరికినిందుపదన॥ ౨౭

గీ॥ పరగినాత్మోపదేశ్యాదిపద్ధతులను। దెలియజెప్పి
చిజీవనిదెలిసియిట్లు। పొట్టులోపలఖర్గూగాపొందినట్లు। లం
టియుంటకజగమునవమనియుండు॥ ౨౮

క॥ నమ్మరిపురుడంగుమంటివి । నెమ్మదిగాబుట్టిగుడిచి
నిడుచునందే । యిమ్మగవానంబైయో । కొమ్మానిను
మంటినంటకుండును వాత్రిగా॥ ౨౯

అనినపార్వతియిట్లనియె॥

గీ॥ ఈశ్వరానేరయోగియీవిశ్వమందు। నెట్లువిహరిం

వుచుండెనో యిస్వ్వధంబు। మట్టుగా మరివారిదా మర్మ కర్మ। ము
లును మాకవి జెప్పుమీ మోదమలర॥ అనిన శివుండిట్లనియె॥ *

గీ॥ మగువ నాలుగాశ్రమంబులీ యుర్విని। నిర్ణయిం
పబడియె నిఖిలమందు। వానిలక్షణములు వరుసతో మరిసీ
కు। దెలియ జెప్పెదవిను తేటగాను॥ ౮౧

సీ॥ పటుతర వైరాగ్య పదమవలంబించి బ్రహ్మచారిత్వం
బుబట్టిన కుడు యజ్ఞోపవీతంబు లెలమి కృష్ణాజనమౌంజియు
మరిజపమాలికయును। యజనయాజనములధ్యయనమ
ధ్యాపకదానప్రతిగ్రహధర్మములును। ఋతుస్త్రీసంభోగ ఫ
లవర్జితములుగ గురుబోధదీక్షలరుసుతెలిసి। సలలితాచా
ర్యసేవలు సంగ్రహించి। దైవభక్త్యనుకూలంబుధర్మ మె
జిగి। పరగక్షౌరాదికర్మ ముల్ బారదోలి। సంచరింపుచు
నుండును జగతియందు॥ ౮౨

సీ॥ వనజనేత్రిగృహస్థపత్నమరిచి నినిఖిలార్థమువరు
ను నిర్వహించి। సతిపతిసంయోగసంబంధమంబులు జెంది
పుత్రమిత్రాదులపాలుపుమీరి। సకలదానంబుల సంరక్ష
ణముజేసి పెద్దలబూజించి ప్రియములొంది। మంత్రతంత్ర
వ్రతమానితనిష్ఠులై వేదశాస్త్రపురాణవిధములువిని। పర
గధర్మార్థకామసంపరతనొంది। మోక్షమార్గమపేక్షించి
మొనసిమిగుల। దెలిసిప్రాణాయామపరతధీకుడయ్యు। సర్వ
సిద్ధుండునై వాడు సంచరించు॥ ౮౩

సీ॥ మహితసన్యాసాశ్రమంబు నియతితో నంగీకరింపు
చునానతుండు। కావిపుట్టంబును కౌపీనముమబూతిదండక
మండలుధారుడగుచు। వేదాగ్రమనియామాదిసుతెషట్కార్మ

దినహితు యింద్రియచలనపడది। యష్టాంగయోగ
ములభ్యసించియుదానుసాత్వికకర్మములంగ్రహించి। స
గవిపుణ్యప్రదేశసంచారియగుచు । వచనవాసనడాంబిక
ప్రచయమడచి। పట్టుగామదిత్యాగంబుఫలముజెంది। లో
కపూజితుడగుసిలలోలవయస॥ ౮౪

సీ॥ సలలితతత్పదసచ్చిదానందంబునై రాగ్యసుఖతే
జివాగిమునిగి। యారూఢనైనజ్ఞానాంశంబుననుజెందిశా
నసుహంకృతితగ్గుపరిచి। తానుతానై యున్నతత్వంబును నె
గింగిసిగమాంతవేదినై నెగడుచుండి। యుండుమహాయో
గియుగ్వసంచారినైనిష్కళంకాత్మతనిర్వికారి। యుతరసం
గంబులెల్లనప్పటినివిడిచి। మరివిసర్వంబుమరువనిమాత్ర
మరుక। తోడనవఘాతధర్మమందుననటించి। పరమమో
క్షాధికారియాప్పుచినుము॥ ౮౫

ఉ॥ బాలురీతివృద్ధులరీఖావనచేమరియోగివెల్లు। [illegible]
కాలము చర్యజూపి పరకామమునొందియుపిచ్చరీతిత
[illegible]లుజేయునున్మత్తచందముగా జెలంగుచుణ్ణ। శ
లదిగంబరత్వమునజెల్వగనందునుబాలికామణీ॥ ౮౬

గీ॥ ఒకలుతన్నుగొట్టనొకటియుబలుకక । నన్నుగా
దటంచునవ్వుచుండు । పగలుదిట్టుచుండ పాటింపకేయ
ది। వెఱ్ఱిగానుజాచవేడ్కనొంది॥ ౮౭

గీ॥ సకలజీవులందుసంవృద్ధిగాజూచు । వాదభేదవా
సనాదులెడగి। ప్రియముతోడవాడుభిక్షాన్నముదిని। పం
చలంమవాడుపవ్వళించు॥ ౮౮

గీ॥ కరగతంబునశ్వాసనగతమువృద్ధి। తెలిసినెరతూ

గిభుక్తియుదిన్నసగము । దినిశుభాశుభమొరులకుదెల్పు
చుండి । ప్రజలచేదానపూజలఫలమునొందు॥ ౪౯

గీ॥ ఒనరుశేయాత్రవమునైననుండివార । లాత్మనిశ్చ
యమొందగియునవదినంబు । గలసిసమంతిమరిజెంకమునము
గాను । ఫలముసొగ్గింటికొక్కటైఒరగుచుండు॥ ౫౦

గీ॥ కావ్యకమాణాదిశస్యముల్ కట్టిపెట్టి । తన్నుగన
నేర్చునిత్యంబుతత్త్వవేత్త । యుగాదియందునసడపెనియును
డరెండు । సమముగానుండువానికిసలలితాంగి॥ ౫౧

గీ॥ శాస్త్రసమూలుండనిహపరంబులయందు । మతివె
తుంగలేకవెతలుజెంది । బాలలుచుంచుజీవిపోబడిగానక ।
మూర్ఖుడమ్యోజ్ఞమిమూర్తిగనక॥ ౫౨

గీ॥ అంతలేసివారలజ్ఞానికృతమొంది । యలయవస
లందునడగిమిగుల । కలవరములబడిరికామాదిషడ్వర్గ
ములననంతవారుమోసపోయి॥ ౫౩

సీ॥ నిర్మలమగునాత్మనిష్ఠగానకకర్మకాండంబులుసన
ల్పగలదెముక్తి । కాశిప్రయాగాదిఘనవైనయాత్రలసల
సి సేవించివగలదెముక్తి । నిర్జీవులనుజాలనిరతంబుపూజ
లుకలుగజేసుకయున్నగలదెముక్తి । వెలయుసంసారము
ల్విడిచిజడల్దాల్చి కాననంబులకేగగలదెముక్తి । యుగాది
యందుదిగంబరిదారినుండి । మహిమలింపుగజూపుచుమర
లుచుండ । నడవియందునదిరిగియువాకులలము । మేయ
మోక్షంబుగాదదితోయజాక్షి॥ ౫౪

ఉ॥ కొందరుతీర్థయాత్రలనుగోరిదిరింగియుపుణ్యమం
దఁగాగొందరుసంధ్యలుజపములుంధనుశైననుస్వర్గమం

దురో। కొందరుశక్తిపూజలనుగోరికజేసియుముక్తియందు
రో। కొందరుయజ్ఞహోమములుగొప్పగజేసియు మోహ
మమందరో॥ ౯౫

క॥ ధరలో మహిమలుగానక। హరిదెలియనివారని
జేరినవారుకరుణాప్తిన్। పరమంత్రపాతలయమ్ముల। బరగిరి
కల్పించిమూర్ఖజనపావనపేర్మిన్॥ ౯౬

ఉ॥ మానుగ బాహ్యవృత్తి నణిమాదిక సిద్ధులుగోరి
యోగిగాన్। మానసపూజలకాదిమణిమంత్రవిశుద్ధిక్రియా
దులెల్లను। దానిని యభ్యసించిమరిధారుణియందుమ
హాత్ములుప్పగా। గానబడంగజూపునిలగ్రక్కునబామరు
లెల్లమెప్పగాన్॥ ౯౭

సీ॥ ఉచ్చాటనంబునఖండయోగంబులను వేర్చి స్తంభన
మోహనోచ్చాటనములు। మరిమంత్రిజృంభణమహిమలుజూ
పుచుపవనయోగముద్ధృతపద్ధతిగను। మహితనకోపరమధ్య
మునకుబోయిపద్మాసనాభ్యాసపదము జెంది। కనుపునిం
డగనేల్లకనుపడితోబేర్చికపాలపలిమలముకడిగివేసి। య
డియుచుమయాత్మశుద్ధిగాయనుదుమరియు। మరియుచం
ద్రురుతమలోన మోదిమలర। దేహవాసనలను జెందిదియగ
పరము। కూడనేరరువట్టిదినుంధనదియు॥ ౯౮

గీ॥ వాయుధారణములు జేసివసుధయందు। కాయ
శుద్ధులుమరికొన్నిగలుగజేసి। దేహసంరక్షణములంటివి
రుదువారు। పరమసిద్ధాంతమనునాదిపదముగనరు॥ ౯౯

చ॥ తనువులనిత్యముండెలివితానవిగానక మంత్రతం
త్రములే। అణిమాదిసిద్ధులాకయాసలునొందియుయో

గసిద్ధులు। ననువుగ నభ్యసించుగన నామృత ముక్తిపదాప్తి
హీనులై। పనుపడిమాయజాలముల ప్రజ్ఞులునై రిల బాలికా॥

చ॥ వినువినుమయా వసిద్ధులొక వృత్తుల నెందినవారియం
దునుగా। మొనసి చెలంగు డంబకమె ముక్తివిచారము లేదువారి
లో। పనరుగ వాసనభ్రమల వర్తనవృత్తియు నంటిలోకము।
ల్గసముగ ద్రిప్పుచుండు గతిగానగ నివ్వక నెంత బాలికా॥ *

ఉ॥ ఇంచుక మాయసిద్ధులును పెంచియు మాకవియేటి
కంచుగా। వంచక స్వస్వరూపముకు బస్ఫుట హంసపదంబు జెం
దిఖా। పెంచియు బాహ్యకర్మమొక విభ్రమ దీరిచరించ నెవ్వరో
యంచితమైన భోగముల వంకును సన్న్యాలు నెవ్వరుండిరుగా॥

క॥ ఆసూక్ష్మ పుషుఖ మరుగుచు। రోసిరి సంసారమా
యరూపులు నెల్లగా। వాసిగ గాయపుసిద్ధులు। నాసించక
స్వస్వరూపు నమ్మిరి ధీరుల్ ॥ ౧౦౩

గీ॥ పరమగిరి కాయసిద్ధులు ఫలమునంటి। మున్నువారల
ఫలమిదియుర్వియందు। ఒయుకు లేకను జన్మము లెత్తి దిరుగు।
కర్మఫలములు వారికి గలిగియుండు॥ ౧౦౪

గీ॥ అల్పవిద్యాధురంధరు లాత్మ తెలిసి। పొందిజీవన్ముక్తి
యుపొందలేక। మాయమమతల మరిగొసిన్న మహిమలిలను।
ముక్తిపదమసి మురియురుద్యాఖులగుచు॥ ౧౦౫

గీ॥ పవనసంకల్పముచి యోగపటిము జెంద। తన్నయుప
గోతుమును గసగోరు చెల్ల। వ్యర్థమగు ధాత్రియందునవ
తలుగాక। ఫలము జిక్కనెయందున పర్వతమున॥ ౧౦౬

ఉ॥ అందముగా సుకల్పముల నాసలు జెందియు కాయ
శుద్ధులం। జెందిన నెన్నడై సమరిజీవి పరాయుధమానుగా

త్రినిం। బొందఁగనమ్మి జీవియొకపోడిమినంటియునాత్మశుద్ధి యుః। గంమరుజ్ఞానులెల్ల చిరకాలవుజీవులుగాగనుందు రో॥ ఇట్లుగాక॥ ౧౦౭

సీ॥ మునుకొనిసంసారమునకుఁదొంగై చాలతనువొడి కష్టింపదరముగాక। కావిపుట్టముగట్టికాపీనమునుదాల్చిబో డియై యొడలెల్లఁబూతిబూసి। పూసలుమరికొన్ని వేసికంఠ మునంతుపలుమారుహరియనిపలుకుచుండు। వాచ్యార్థము లుకొన్నివాక్యనిరాలంబమును గ్రహించియుబల్కమో దమలర। దేశసంచారమునవిట్లుదిరుగుచుండి। యాదరించి నవారింటికరదలంచి।దినుచునింద్రియబృందంబుతీక్షణంబు। నొందవారలగతు లేమియుండునందు॥ ౧౦౮

చ॥ వశముగశాస్త్రవాసనలవర్తనచేనటనీతిజాతు లః।దురితధనాఢ్యసంప. లటోర్చులశ క్తినిదానధర్మయుక్। ఒరువడివేషభాషలనుబల్లవడంబుజడ్డలరించినః। స్థిరమె యువిద్యభావమిదిశ్రీకరము క్తిపదంబుగాదుగా॥ ౧౦౯

।సీమధుమధుశర్కరమానితఫలభు క్తికలుగజేముకయు న్నజ్ఞామలకును। నుప్పటులునుకారమొప్పగావగరుమప సరుమారోర్థిత ప్రముఖులకును। వేకభు క్తంబునునివినిరా హారంబుబట్టినిష్ఠలయొక్కభద్రులకును। కుడిగుండమల యంముకుహలకావలయంకు దుంపమూడులు దినద్దొడ్డ వారి।మాయవిడువదుయిటువంటిమతులకును। యోగు లకు సేవజేయుచుకొప్పమిారి। తన్నుదాగనుచుండెడుంత లవులంమ।మాయజేరకతొలగుచుమంకయాన॥ ౧౧౦

గీ॥ఇట్టియు క్తిగనకయున్నిపోకలుబోవ।నాత్మశుద్ధిగా

మదయాసవిడదు। మాయమాయలాడిమటుమాయతంత్రా
ణి.యొడసిపోదుతన్నునెఱుఁగరాదు॥ ౧౧౧

గీ॥మాలమైనట్టిసత్సంగములనుజేరి। యాత్మదర్శన
మిచ్చలోనరయకున్న। మాలవాడును ఘనకంబుమకుగురి
తి।విషయములయందుభ్రామికవిడువకుండు॥ ౧౧౨

చ॥ అతిహితులైనయంతికమహాత్ములునేనమనాత్మ
ధ్యానముఁ।సతతముజేయకేవిషయసంగముఁగాదులమీ
దిరోగ్యాలఁ। హితవుగబట్టుక్రోధమును సింపుగ మోహ
మునందుబుట్టితా। గతిజెడుచుందుతఁ దెలివిగానకపో
వునుబుద్ధిహీనమై॥ ౧౧౩

క॥గురుబోధకులైనవారును। గురుతుగనాత్మైక్యభావ
మాధంబెవుడుఁ।మరువక వెగ్రిభ్రమపరిచియు। మరుపెఱు
కలుజెందిశుద్ధిఘనవ్రతులౌ॥ ౧౧౪

మ॥ గురుసేవాస్పదమాత్మశుద్ధిపదముఁ గోరంకవై
రాగ్యముఁ। వరసత్సంగముఁజేరియుఁ బ్రసంగులలో వా
చ్యార్థమోదంబులుఁ। గరిమఁ మానసచిత్తశాంతిగుణము
ల్గాఢానసత్యంబులుఁ। బరమజ్ఞానములిట్లుతాఁగ్రహించు
ల్పాటింపధీరాత్ములౌ। ౧౧౫

క॥ ఇటువంటిధీరులిలపరి। కుటిలంబగుమాయజగ
ముఁగోరకమదిలో। నిటుదేహాదికమానము। బటుపుగవిడ
నాడివారుబరగిరిలలవా॥ ౧౧౬

వ॥అనిసపార్వతియిట్లనియె॥

గీ॥ దేహాభిమానమెట్లుదిగనాడగల్గెను। విషయవర్గ

మెట్లువీడగన్నా। జడము నెట్లునడచెజగదీశ్వరా యోగి। భా
వ మెట్లు జెప్పఁభవవిదూర॥ ౧౧౭

వ॥ అనినవనీశ్వరుండిట్లనియె॥

ఉ॥ ఆపదికాలమందుమరియక్కఱ కాకునటుండు నెంచి
గా। ద్వ్యాపకమొందిచాలనిలవాసికఁ గొంతధనంబుఁ గూర్చి
భూస్థాపితమొప్పఁజేసిమరి తా నెటుబోయినదృష్టిమానస।
జ్ఞాపకమందెయుండునటు జ్ఞానికి తత్వపదంబునట్టియా॥*

క॥ లలితముగజిత్సుఖాధిని। దలచుచుమదిలోన వేడ్క
తలపులుడించుఁగా। గలయునుబ్రహ్మమునందున। విలసిల్లు
చుజగమునిండివిమలతజెందఁగా॥ ౧౧౮

వ॥ అనిమరితత్వజ్ఞులు మహాశయులు గుణవిభ్రాంతు
లునఖండితు లనాత్మ రహితులు నాత్మస్థానులునవామయు
లు నగూపులు నజాతీయులు మహాబ్రహ్మాదినిష్ఠాపిశ్చయు
లు శుద్ధచైతన్యస్వరూపులు నిట్టివారునాతో సమభావం
బునబొందుచున్నదియెట్లన్న సకలప్రపంచాదిభూతవర్గం
బులు [illegible]జేసి [illegible]ంబులనొందు జ్ఞానివలన దేహేంద్రి
యావిద్యాపదార్థంబులు [illegible]ంపంబడియె నట్టిద్విపదంబు
లు [illegible]భాగంబుగా[illegible] మరిసరోవరంబువలన సకలజీ
వకోటిసంరక్షణంబునొందు నందు భాండంబుమునుంచినజ
లంబువలన గుటుంబసంరక్షణంబునొందెడు విధంబుగా
వున ఇట్టిద్విపదంబులకు భేదంబువలదు మరియు తారక
సాంఖ్యంబులకును భూచర ఖేచరీ ముద్రలకును దృక్కు
దృశ్యములకును వేరెయతీతమై యఖండమై చిద్రూ
పమై చిదానందమై చిద్విలాసమై చిదాకాశమై స
చ్చిదానందమై నిర్గుణమై నిర్వికారమై నిర్వికల్పమై

నిర్వికారమై నిరంజనమై యగణ్యమై యప్రమేయమై
యనంతమై యమలమై యాద్యంత రహితమై యవా
ఙ్మానసగోచరమై నిరాలంబమై నిష్ప్రపంచమై నింతిని
విడీకృతంబై యుండు నట్టిపరబ్రహ్మస్వరూపానందంబును
బొందినవారే జ్ఞానాధికు లట్టిజ్ఞానులు మాయానిర్మితం
బగుసంసారమందు ప్రవర్తింపుచుండి యిహపరంబులుస
మంబుగాజూచుచు లోకాతీతులై యుండిరి పార్వతీ॥ ౧౨౦

గీ॥ ఇహమునందున్న యిష్టార్థములు గుడిచి। పరగ
వలయుజ్ఞానపదము జెంది। జగమునందునారజనులు బల్కు-
గయున్న। పరము జేరబడదు పంకజాక్షి॥ ౧౨౧

సీ॥ నిఖిలప్రభావంబు సిద్ధిగుంపై దురితము శుభాశుభ
ములకాంక్ష నెరిగి। దారపుత్రకుల నుదగిన బాంధవులను పో
షణార్థములకు పగ్గులెుమ। నిల్లువాకిలి గూర్చి వల్లి బిల్లి గను
తికలిమి లేములయొక్క బలిమి జెంది। విద్యమానాపహారపవిత
రణల జెందుచు ధనధాన్యసంపదోద్ధారియగుచు। పర్వము
లరోద్దియాచారవర్తియగుచు। గురుకృపాయుక్తికగనను
కూలులవుచు। నిరతవైరాగ్యభక్తియు నిపుణతగని। యుం
డవలయును సంసారయుచితవృత్తి॥ ౧౨౨

గీ॥ దేహకర్మాదికృత్యము ద్విగ్చుచుండి। శత్రుమిత్రాది
వర్గంబు సమతజూచి। తత్త్వమస్యాదిపదములదగిలియుగు
ల। నాత్మనిశ్చయమెరిగిన నదియె పరము॥ ౧౨౩

గీ॥ సకలశాస్త్రార్థములయొక్క సారమిదియె। పరగనిశ్చ
యజ్ఞానంబుపదమునిదియె। యఖిలదృశ్యంబు నానాదియా
త్మయిదియె। మోక్షసాధనమిదియె కంజాక్షివినుము॥ ౧౨౪

గీ॥పరగసూక్ష్మంబుదెల్లియుబదిలపరిచి । ఘనచిదా
కాశభోగంబుకరముజెంది । కలిగినట్టువంటిసుఖమరగంట
జూచి । బయిలుదేరుటనద్వైతభావమింతె॥ ౧౨౫

గీ॥ఇట్టిదట్టిదనుచునెరిగింపరానిది । విప్పిచెప్పటకును
చొప్పడనిది । పట్టువిడువులేనిపరమార్థభావంబు । తె
లియబరతువినుములలననీకు॥ ౧౨౬

సీ॥ స్వస్వరూపార్థంబుశాశ్వతయోగంబుమానితజ్ఞా
నార్థమైదలంచు । యజ్ఞానమనియెడునంధకారమునకువి
జ్ఞానమైయదివెలుగుచుండు । వెంగిలివిదితార్థంగంబున
[illegible]చాలమంగళప్రదమయిమరలుచుండు । కామలోభాదిక
[illegible]కారమునకుచుదావాగ్నివిధమునదనరుచుండు । సం
[illegible]గంబుసువందించి[illegible]చపరుచు । గతముహాస్యంబుల
నమొపివెలుకీర్పి । నిర్గుణజ్ఞప్తిపై తనస్వనిజముజెంది । ప
రగనుపరోక్షపదమునై పరగెలలన॥ ౧౨౭

గీ॥పరగనిట్టువంటియపరోక్షపదముజెందు । జనుల
భాగ్యంబునింతనిజెప్పటకును । వశముగాదిదనాతోనువా
డుభూపని। సమముగానుండు రెంటమిాసలలితాంగి॥౧౨౮

అనిన దేవియిట్లనియె॥

గీ॥నిఖిలబ్రహ్మాండభాండంబునిర్మితంబు । నమరజీవు
లసంరక్షణంబుమొదలు । సకలసామ్రాజ్యములనిచ్చుస్వా
మివీవు । గానసీసముతౌదు శేజ్ఞానులనఘ॥ ౧౨౯

అనిన నీశ్వరుండిట్లనియె॥

గీ॥కర్మజనితంబులై వారుకర్మి గాక । కర్మమేజ్ఞానప

దమనికలుగజేసి। నిత్యవై రాగ్యభక్తియునిపుణతగని। స్వ
ప్రకాశంబుగాంచుదురుసలలితాంగి॥ ౧౩౦

ఉ॥ భాండములందు నీరమును బట్టియుంచిన సూర్యబిం
బము। భాండములందు నొక్కటిగ భావనదోచుచునుండు నం
తత। బ్రహ్మాండములోన నొక్కటియు బట్టుగ భిన్నములై యనంత
త। బ్రహ్మాండములోని తేజముల భాస్కరుకేగదె పోయి బాలికా॥

గీ॥ ప్రాణికోట్లందు నూటయు బదియు నొకటి। నంచితా
స్థంబు కొలదిని సంచితమున। పరగ యేనొక్క మూటపరిపక్వ
మొంద। నదియు బ్రహ్మములో నైక్యమౌను లలన॥ ౧౩౧

వ॥ ఇట్లైచె తత్స్వరూపంబు నంజెంది తానుచూచినది విన్న
ది చేయబడ్డ కర్మము యావత్తు ఛుద్రమై తన్యస్వరూపంబౌ
నుగాని జీవస్వభావంబుగా నేరదు యినుమును పరసవేది
సోకినంత హేమించి బంగారంబౌను గాని యినుముగా నేర
దని తెలియవలయు మరియు దుర్గంధంబును బాచి క్షేమం
బు లేకుండ నందు నైక్యంబు జెందిన దేహై తన్మయంబగు న
ట్టి జీవభావమే మాయయనంబడును మరియు స్వప్నావస్థ
యందు చోరులచేతిక్కి ఘోరమైన దండన ఖండనము ల
తైన హింసలచే శ్రమపడుచునుండు సమయంబున తన
స్నేహితుండైన నాగ్రజుండువచ్చి తెలిపి పరిదిన పిమ్మట
నా బాధలన్నియు నివారణమై సౌఖ్యంబు నంజెందితననుచు
తెలివిపరచిన స్నేహితునిజూచి వానితో తానుపడ్డ శ్రమ
యావత్తును తెలియపరుపగా నా స్నేహితుండు నీవుపడ్డ
శ్రమనిజమాయనగా తానుపడ్డశ్రమనిజమని చెప్పగూడదు
అబద్ధమని చెప్పజాలగాని తాను తెలిపినయుపకారం

బున నట్టి శ్రమసంకటము నివారణమయ్యెనని యున్నట్లు
జాగ్రతలోను ండవలయుగాని పునస్స్వప్న మనేప్రపం
చంబు మోసంబుగనుక నీమాయ మోసంబువలన నా
యాససమాధివలన నతిక్రమించి యణుకేణు పూర్ణాంకు
గావలయు నదిమొట్లన్న దృగ్దృశ్యములు రెండును ప్రపం
చమనితెలియవలయు నుపాధికలిగినటువంటి దృశ్యావ
లన జూచినదెల్ల నుపాధిసంబంధంబనితెలియవలయు దృ
గ్దృశ్యములకు వేరేయతీతమైయుండునది యెద్దియనఁ నది
య స్వస్వరూపంబు నదియ చైతన్యబ్రహ్మంబని చె
ప్పఁబడు నీవిధంబున దృఢనిశ్చయుండై సర్వంబును చైత
న్యస్వరూపంబౌటనెరింగి యండ పిండ బ్రహ్మాండాదులు
నేనేయనితెలిసి జీవపరమాత్మలు నేనే యిహపరంబులు
నేనే జ్ఞానాజ్ఞానంబులు నేనే జ్ఞానకర్మేంద్రియంబులు నేనే
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులకు సాక్షుండు నేనే తుర్యాతుర్యా
తీతంబులకునతీతంబై వెలుంగు వెలుగు నేనేయనినిరంతరంబు
నిత్యానిత్యంబులను తెలిసి యనిత్యంబైన దేహప్రపంచం
బునందువిరక్తుండై నిత్యమైనతెల్వికితెల్వినేసంధానంబు
జేసి తన్ను దా దెలియవలయు నందుకు సాధనంబునవర
త్నంబులను భేదింప వజ్రంబును వజ్రంబును భేదింప వజ్రం
బైనట్లు అకర్మణాకు నకర్మణామే సంధానము భావనకు
భావనమే సంధానము ఇట్టినిశ్చయంబునప్రతీతుండైన
చైతన్యంబులయంబుగావించుట యదియ యఖండ స
మాధి యదియ మనోలయంబు అదియ యమనస్కంబు

అదియవిదేహముక్తి యిట్లు తద్భావవృత్తియందు తటస్థ
లక్షణంబులు గ్రహింపవలయునో పార్వతీ॥ ౧౩౩

పంచచామరము॥ ఎఱుంగ సత్యసాధనాములెంత శాంత
బుద్ధినిన్ । నిరంతరంబు నాత్మ ధ్యాననిష్ఠపూరితంబుగా। ప
రంపరాభివృద్ధిజన్మ పావనంబు శీలముల్ । వరించ బ్రహ్మబోధ
దీక్షవన్నెమీరి ముక్తిడా॥ ౧౩౪

తరల॥ సకలదోషవిదూరపూరిత సర్వవిగ్రహరీతు
లున్ । సకలవర్గవిసమ్మతంబును సాధుసేవితశీలులున్।
సకలశాస్త్రవివేకధీరత సచ్చిదాత్మసుఖాప్తులున్ । సకల
భావవిశేషభోగులు స్వస్వరూపతదేశులున్॥ ౧౩౫

క॥ ఈరీతిని మునివరులును । గౌరవముగ శౌనకా
దిమునసిద్ధాదుల్ । నారదవ్యాసప్రముఖులు । ధారుణి
తత్వజ్ఞులయిరితామరసాక్షీ॥ ౧౩౬

క॥ స్త్రీలును బురుషులు గాని । వాలాయము గాని యె
ట్టివర్ణాశ్రమధ । ర్మాలోలలోకతత్వము । చాలామ
దికోర్కెవలనసమకూరుపగన్॥ ౧౩౭

వ॥ అని మఱియు తత్వజ్ఞులత్యంత శుభమహోత్సవం
బులనొంది దేహరాజ్యపరిపాలనంబు జేయుచు నేకాంతు
లై యుండిరని బహువిధంబుల దెల్పిన లోకనాథునకు బా
ర్వతి వినయభక్తియుక్తంబుగ నిట్లనియె॥ ౧౩౮

క॥ ఆరూఢజ్ఞానమొందియు । నేరూపుగ దేహరా
జ్యమేలిరివారల్ । నేరూపమూడుదెల్పుము । కారణమె
ట్టిదియొ శివవికారవిదూరా॥ ౧౩౯

అనిన నీశ్వరుండిట్లనియె॥

సీ॥ఇకవినుమీనాతీయీ దేహరాజ్యంబుతుద మొదల
పవృత్తితోడ జెలగు। చుట్టుయోజనపారుపుట్టుకోటైయుం
డుభూతభవిష్యంపుబురుజులుండు। కనుగానినహామనుకట్ట
నగర్తయుద్వారములేపదియుసిద్ధముగనుండు। వాసన మొ
దలగువరుసనగల్గుండునీషణంపువిడుమలెనసియుండు। కా
మ క్రోధాదికరితురంగములునుండు। వాద భేదంబెజనులసం
వర్గబలము। లాశపాశపుస్త్రీపురుషాళియుండు। రమ్య
మెట్లుండనట్లగురాజ్యమందు॥ ౧౮౦

క॥ ఈ రాజ్యపాలనంబును। నే రాజులవల్లగాకయు
నసి వెతలదు। షట్కారణవిధివిహితంబున। ధారుణిసజ్జ్ఞా
న మొందివర్ధులునయిరో॥ ౧౮౧

అనిమరిపురజనంబులు॥

మ॥ఘనమీ రాజ్యము నేలకర్తలిలలో గన్పడ్డరప్పింపుడీ।
ధనధాన్యంబులులాలెనీతిమతముల్ తల్పెంతనెంతోద్దయో।
చనుడీయట్టుకుపెద్దలానవలనుకాశాస్త్రోక్తసంపత్తులకా।
పనిబూనంతవివేకినికా వెదకికా పట్టిందుకొంచొచ్చిరో॥*

ఉ॥ వింతగనాపురంజనువివేకినిజూచియుసంతసిల్లు
చుకా। రంతులులేక నెంతఘనరాజ్యముపట్టముగట్టనిష్టులై।
రంతయురాజుకాగియనికమ్యతనామమునుంచిరిల్వమ।
న్నంతటనిల్లుచాటుమనియానతియిచ్చిరియార్యులువ్వగకా॥

చ॥మనగవివేకినిశ్చలితమంశ్యముజెందియుమోదమొం
దగా। నను వుగ్రరాజ్యవానులను మార్గమునొప్పగబిల్వాజా
గియుకా। మునుకొనిరాజ్యమంతటను మోదమునొంద

సలంకరించరో । యనుచిటుబల్కు జేయబడె నందము
గామరిశాస్త్రసమ్మతిగ॥ ౧౪౪

గీ॥ వసుధబట్టాభిషేకంపువర్తమాన। మఖిలదేశస్థులు
నువినియానంగొండి। జూడగావచ్చిరంతటసౌబగుమీఱి। ర
మ్యమొందగుజెలగెదర్రాజ్యమపుడు॥ ౧౪౫

గీ॥ పరగనారాజ్యశృంగారమరయుటకును। చూడచూ
డవినోదంబుసౌబగుమీఱి। తృప్తినీరకజనులునుజ్ఞప్తిమరవి।
నెరయనిలుచున్నచోటనేనిలిచిరంత॥ ౧౪౬

సీ॥ సకలదేశాధిపుల్సకలజనంబులుసకలార్థకర్తలుస
కలగుణులు। సకలశృంగారులుసకలబోధాఢ్యులుసకలభా
షజ్ఞులుసకలవిదులు। సకలవేషధరులుసకలరూపాఢ్యులు
సకలధర్మార్థులుసకలప్రియులు। సకలశాస్త్రార్థులుసకలబో
ధనిధులుసకలశుభకులొందిసకలములను। మెప్పువడసె
నునారాజ్యమొప్పుతోడ। నొప్పులకుకుప్పయుత్సవం బొ
ప్పబడుచు। నంతకంతకువృద్ధిగానమరికగని। యుండెడ
త్కాలమిలాగుదండిగాను॥ ౧౪౭

సీ॥ కుండలినగరియుమెండుగాశృంగారములనుదీప్తి
గయదిచెలగుచుండు। రాజసతామసరమ్యతెదరుగారత
త్వమస్యాదిచిత్తకులునందు। శమదమాదిఖ్యాతిచల్వపం
దిళ్లుగాకాంచనాదులుమేలుకట్లయందు। నలదయాదాక్షి
ణ్య మందుతోరణములు భావంబునంటిగంబాలునుండు।
సూక్ష్మకర్మాదిఫలముకస్తూరినలది। మొనసినత్యమెము
త్యంపుముగ్గుదీర్చి। నిశ్చయముమంగళారతినెగడజేయ।
నిఖిలమునుచిత్రవైఖరినెనుగబడియె॥ ౧౪౮

సీ॥ కొలువుకుమరిరాజు కోరుచునెప్పుడు సత్త్వోపదేశన
దీక్షాజలకమాడి । కారణదీక్షాదికనకాంబరముగట్టినుదుట
గురితిలకంబునొప్పదీర్చి।శిరమునఖేచరీవరకిరీటముదాల్చి
చొక్కపుచొక్కట్లచెక్కులుంచి । నరయసూక్ష్మపుతెల్విన
లరుచందనమునకడకంటిమూర్ఛ లేకంఠమాల।పరగబిం
ద్వంశముల్లునంమపతకములును। కంకణాదికభూషణాళ్ళ
లిగౌరవము। నాసనంబికపద్మ సింహాసనమున । కొలువుదీ
రియుకూర్చుండెకోర్కెమీర॥ ౧౪౯

సీ॥ ఘనముగజ్ఞానసాధనగంధర్వస్త్రీలును వెలయచా
మరములువీవుచుండ। బ్రహ్మనిష్ఠానోదబిరుదస్త్రవిధభట్లు
ముందరకైవారములునుసేయ। తత్త్వార్థములుతల్పు తాం
డవంబులునేర్పువింతనంతధ్యానపీఠియొనగ । ఘనచి
దాకాశంబుకట్టుగానకలిత్వపరసుఘుమ్మనతివచనులా
చ।ప్రణవమనుభేరిశాంతిస్వనుల్బలుకమిగుల। సంభ్రమొప్పం
గసద్గురుస్వామివచ్చి । సకలభావంబులనుదెల్పసతతమి
ట్లు।రాజ్యమేలుచునుండునోరాజవదన॥ ౧౫౦

వ॥ అనిమరియునారాజయోగీంద్రుండు మనోవిశా
లకంబనుపాత్రతోను యోగసారంబనుజలంబుదెచ్చి గుణ
త్రయభావంబులను పుష్పంబులచే శుద్ధసత్త్వగుణంబనును
గంధాదులతో అర్ఘ్యపాద్యాది కృత్యంబులు దీర్చి నమ
స్కరించి హర్షంబుచ్చి వారినిజ్ఞానసగృహంబునకు వారినిబ
నుపుచు గురుకృపాయుక్తంబునజాగ్రతుండై భూమధ్యా
వలోకనంబున బహిర్ముఖుండై శ్రీశైలమేరుశిఖరాగ్ర
మూలాధారంబను మంటపంబున సింహాసనాసీనుండై-

పృద్వ్యపకరుండన - అప్పుధానుండన - తేజోమయుండన-
మారుతుండను- నిట్టి చతుర్విధేకంబయిన మంత్రిపుంగవు
లంగూడి శబ్దస్పర్శరూపరస గంధంబులను పంచపండితో
త్తములఁ గూడి వచనవాసనాదులను పంచ సేనాధినా
యకులంగూడి చతురంగబల సమేతుండై సకలజనపరి
వారంబునజాగ్రదవస్థాభిముఖుండై దేశికస్వామివాక్యం
బులు ధర్మశాస్త్రంబుగనియోగించుకొని యావరణశ
క్తిప్రాప్తంబైన సభామధ్యమందు చిచ్ఛక్తిమాయోపాధి
జాలవిశేషంబులు విశేషంబున నవలోకించుచు తత్క్రి
యానుకూలసాధ్యంబున నాధిక్యమైన యధికారంబునుం
జెంది సర్వ కాలంబును త్రికాలజ్ఞానంబున సకల వినో
దంబుగా దుష్ట వర్గంబులం బరిమార్చుచు సాధు సజ్జ
నోత్తముల సంరక్షణంబు జేయుచు పరబాధత్వంబు లే
క పరోపకారంబునబరగి యసత్యంబునిగ్రహించిసత్యం
బునవృద్ధిగాబన్ని యజ్ఞానంబును దహనంబుజేసి సుజ్ఞా
నంబవలంబించి పాపకర్ములం బారదోలి పుణ్యపదంబుల
ని వసింతుచు క్రోధ విరోధంబులు లేక సమష్టి భావం
బునం జెంది ధనధాన్యసంపత్తులు మీరి యారోగ్యంబు
గా సకలధర్మపరిపాలకత్వంబునఁ నిండినిబిడీకృతంబుగా
దేహరాజ్యాభిషిక్తుండై నిఖిలభోగాగ్రక్రమంబుల వలన
సకలజనంబులకు సంతోషంబునొందించుచు పరతత్వార్థధ
నార్జనంబుచేజనపోషణంబుజేయుచు సుగుణవినోదంబులఁ
బ్రొద్దుబుచ్చుచు పరతత్వానుబోధవిభావికంబులఁ దలం
చుచు శాశ్వతైశ్వర్యసుఖంబులఁగోరుచు.యోగభోగా

ర్థంబులఁ గాదనరుచు నిట్లు రాజ్యపరిపాలనంబు చేయుచు నా
రాజయోగీంద్రుండు తననిజవాసగృహంబునకుఁ జనుటకు
నుద్యోగించి కొల్వుకూటంబు వెడలి చతుర్విధైకంబైన
మంత్రిపుంగవులం గూడి మరియు నరావలోకంబను నారక్య
లయనుమతంబు లూని యంతర్ముఖంబైన ప్రధానికత్వం
బునం గూడి ఇడాపింగళాంశంబైన పౌరోహితసిద్ధాంతం
బానఁ గూర్చుకొని రేచకపూరకంబులను సన్నాహులతో సం
భాషించుచు సాధకవిధానస్వాధీనంబున ప్రాణాయామజ
యబలంబున ధ్యానమార్గంబున మిథ్యారూపశూన్యంబు
న వృత్తినిరోధంబుగాన విద్యాంశంబైన రవంబు నానా
విధభేదవాద్యంబుల మ్రోయుచుండ నిట్లు సకల సంభ్రమ
మహోత్సవంబుగా నొయ్యారంబున వెడలి స్వాధిష్ఠంబను
మందిరంబునఁ బ్రవేశింప నందు స్వప్నావస్థవృత్తి వినో
దంబుచిత్తరువు విచిత్రంబుగా ననేకవిధంబుల బ్రకాశింప
నానావిధభేదవాదముల చేతశాంతుండై వాటి నిశ్చయం బె
రింగి సర్వదృశ్యవైరాగ్యంబున నిశ్చలుండై స్వరూపలీలా
వినోదంబులు నాలోకించుచు నానందమయుండై పృథ్వీ
పకరుండను నప్పుధానుండను మంత్రివర్గంబుల నచ్చటవిడ
నాడి తేజోమయుండును మారుతుండును ననుమంత్రిశ్రే
ష్ఠుల గూడ యచ్చటనుండి వెడలి మణిపూరకంబను మంది
రంబునం బ్రవేశింప నందు సుషుప్త్యంశంబైన సుఖనుంద
రానందోత్సాహములతో బ్రణమిల్లుచుండ సత్యజ్ఞానమో
హంబను దీపంబుల నేకంబులు వెలుంగ నిర్గుణజ్ఞప్తికళామా
త్రంబులను మంగళారతులు నిడఁగాన బాహ్యాదృశ్యాదివివి

థసంకల్పంబు లెదురువచ్చి తాజ్ఞములివ్వ నందుశుద్ధవాస
నాయుక్తంబులను పరిమళసుగంధాదులఁ దెచ్చిపూయు
చుండ నంతరాజయోగీంద్రుండనిమిషావలోకనుండై వృ
త్తిరహితచిత్ప్రకాశంబున మారుతిబలంబున మనోహర
కృత్యంబులుదీర్చుకొని యిట్లావినోదుండై ప్రియంబునతే
జోమయుండను మంత్రివరునినచ్చటవిడనాడి మారుతుం
డనుమంత్రిశ్రేష్ఠుని గూడియచ్చటనుండి వెడలి విశుద్ధంబ
నుమందిరంబునఁ బ్రవేశింప నందుతుర్యాభిధానకంబను బ్ర
హ్మానందవినోదంబులఁ బ్రజ్వరిల్లుతత్పదార్థంబను వేద
పండితోత్తములు పుణ్యకథాశ్రవణంబుల జేయుచుండఁ బ్రా
జ్ఞరూపంబయిన విజ్ఞానాధికులు పరమవినోదంబులు దేల్చు
చుండ సాకార నిరాకారంబులను విద్యాసమానులు సంగీతం
బులు పాడుచుండ సచ్చిదాకారంబను సోహంపదారులు
పరలాభఫలంబుల నిడుకొనుచుండ జ్ఞానసత్త్వవైరాగ్యం
బను దీపకళికలు శోభిల్లుచుండ నంతరాజయోగీంద్రుండను
సూత్మావలోకనుండై యంతర్దృశ్యానుభవంబుల దేలు
చునిర్మలనిశ్చితార్థగుణభావుండై సచ్చిదానందభా
వికంబునఁబొంది మారుతుండను మంత్రివరుని నచ్చటనిడ
నాడి ఆజ్ఞేయంబను మందిరంబునఁ బ్రవేశింప నందుగుర్వా
లితప్రభావంబు సకలశుభలక్షణంబులతో ప్రకాశింపుచుం
డు కారణసూక్ష్మంబులను యజ్ఞహోమంబులు వెలయు
చుండ వృత్తినిరోధంబులను హోమకుండంబు లేర్పడి
యుండ నరిషడ్వర్గంబులు సమిధలై వసియింపుచుండ-
నహమహంకారంబను యజ్ఞపశువుగా గట్టుబడియుండ-

నవ్యాకృతంబను సోమయాజి యజ్ఞనాథుండై వెల్చుచుం
డ సమాధి సాధనంబను నగ్రజులు వేదశ్రుతులు నొదువు
చుండ నాదానుసారంబను వేదవిద్వాంసులు భేరీమృదం
గశంఖవాద్యంబులు జేయుచుండ తత్వజ్ఞాన జ్ఞప్తియను
నఖండితస్వరూపంబున నానాదిక్కులశానుకిరణములకు
ప్రతిఫలించి వెలుగుచుండ నంతరాజయోగీంద్రుండను పర
స్ఫురావ లోకనుండై పరమోల్లాసంబున పరవశంబున
జెది కొంతతడవుజ్ఞప్తికళామాత్రుండై చిత్తవిభ్రాంతిబ
దలికవీర్చుకొని నిర్విషయానంద భోగుండై స్వవహారిక
భ్రాంతులుబాసి నిరుపమనిర్మలపదార్థంబులోన గూడ
గోరుచు విజ్ఞానకళామోహవశంబున నచ్చటనుండియనా
హతంబనుమందిరంబునఁబ్రవేశంపఁ తన్మందిరంబత్యంత సుఖ
మహోత్సవంబులతో నాటపట్టొపగా శుద్ధస్ఫటికాకృతి
సిద్ధయంత్రాలంకృతమైయుండ వృత్తినిర్వర్తింబుగాజకో
ప్పెరలు వెలుంగ నిగర్వసర్వకులను సకలఫలయుక్తవిశే
షంబులనొప్పుచుండి నంతరాజయోగీంద్రుండుయోగసాధ
నాభ్యాసజలంబునజలకమాడి-బ్రహ్మస్వరూపావలోకనం
బనావిశేషవస్త్రంబుఁధరియించియై సన్మార్గంబున మనః
పూర్వకంబుగా ను క్షిపదానుకూలధ్యానంబున దేవతార్చ
నకర్మనిష్ఠాదికంబులుదీర్చుచుండ నంతర్దృశ్యవిభావికంబను
స్వర్ణపాత్రంబున నాత్మ పీతాభాయఁణువను సుందరులు
పంచపదార్థయుక్తరసాదులఁబ్రసాదింప నవిరాజయోగి
సూక్ష్మంబగు నెరుకపద భేదంబున సకలపదార్థంబులునను
భవించుచుతృప్తిజెంది పరమార్థకసత్తారహస్యమంటపాం

మాలిని॥ శ్రీధరధరభూషాది త్రజాయత్తరోషా। శ్రీన
గవరభాషాదివ్యాలాపైకవేషా। శ్రీధరనయహాషాదిత్త
విస్తారలోషా। శ్రీధరసురపోషాదివ్యయానందభూషా॥ **

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్విశ్వనాథకరుణాకటాక్షలబ్ధకవితా
లంకారుడా విశ్వకర్మపంచానన సువర్ణశ గోత్ర పవిత్ర
ముందూరువంశాబ్ధిసోమ అప్పయ్యాఖ్యపుత్రరత్నవిదుత్రవీరనా
మాత్యయోగి ప్రణీతంబైన శ్రీపరబ్రహ్మానందబోధయను
మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము॥

పరబ్రహ్మానందబోధము సంపూర్ణము.

10303